

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 8 april 2026

Notulen van de raadsvergadering van 8 april 2026

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 6

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten

Tegenwoordig zijn 45 leden, namelijk mevrouw Z.P. Coşkun, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer D.H. Monge Vega, de heer T.J.D. Isaack, de heer E.P.J. Verweij, de heer D.J. van Dommelen, mevrouw C.A. Engels, de heer T. de Haan, de heer J.M.D. de Waard, de heer S.M. Bonte, de heer F. Achbar, de heer S. Soytekin, de heer B. Doğan, mevrouw M. Laamairi, de heer T.B. Versnel, de heer T. Roskam, de heer I.P. Duin, de heer G.F.E. Koster, mevrouw S.L. Rojer, de heer E. Başoğlu, mevrouw V.A. Bruin, mevrouw C.M. Zeegers, mevrouw I. van der Meer, de heer G.G. van Dijk, de heer D.M. Hamhuis, de heer K.J.P. van Eikeren, de heer N.L. Redelinghuys, mevrouw A.J.A. Maassen, mevrouw M.E. van Dijk, mevrouw A. Kockelkoren, mevrouw J.L. Baán, de heer S. Leewis, de heer J. Jaspar, de heer Ö. Kaya, mevrouw M.S. Abrahamse, mevrouw J.M. Nunnely, de heer M. Verhoef, de heer J.P. Postma, mevrouw M.Y. Morkoç, mevrouw J.M. de Bruijn, mevrouw S. Reitema, de heer M.H. Biljoen, de heer L.P.A. Dekkers, de heer J.C. Siemons en de heer R. Buijt

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Goedenavond allemaal, op deze bijzondere raadsvergadering. Ik heet u allen van harte welkom. Ook welkom aan onze gasten, het zijn er veel vandaag. Fijn dat jullie er allemaal bij zijn. Degenen die op afstand onze vergadering volgen, de vertegenwoordigers van de media en onze medewerkers. Er zijn geen berichten van verhindering, ik ga ervan uit dat iedereen aanwezig is.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 8 april 2026.

De **VOORZITTER**: We gaan eerst over tot de vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 8 april 2026. Ik zal de agenda met u doornemen. We beginnen met een aantal hamerstukken. Na die hamerstukken vindt het duidingsdebat plaats over de uitslag van de verkiezingen van 18 maart en over het gisteren verschenen advies van de verkenner. Vandaar dat de verkenner hier ook naast mij zit. Ik stel wel voor dat we dat in tweeën knippen. Dan beginnen we eerst met een toelichting van mevrouw Bouwkamp over het proces van de verkenning en aansluitend is er dan gelegenheid in 1 ronde hierover vragen te stellen aan mevrouw Bouwkamp. Daarna is er dan een debat over de duiding van de uitslag van de verkiezingen en over het advies van de verkenner. Mevrouw Bouwkamp neemt geen deel aan het debat. Als u vragen heeft, mag u dat in de eerste ronde doen, daarna is zij geen onderdeel meer van het debat. Ik stel voor dat bij het duidingsdebat de fracties spreken in de volgorde van groot naar klein. Het voorstel is om elke fractie 8 minuten spreektijd toe te kennen. Ik kijk rond of u hiermee kunt instemmen. Dat is het geval. Zijn er nog anderen die iets willen opmerken met betrekking tot de agenda? De heer Buijt.

De heer **BUIJT** (lr): Voor alle duidelijkheid, die 8 minuten spreektijd is voor het debat en de vragen aan de verkenner kunnen wij gewoon in technische tijd stellen, neem ik aan? Dat dat niet van je 8 minuten afgaat?

De **VOORZITTER**: Dat is nu dan het voorstel wat u doet, dat kunnen we op deze manier doen. In principe is de 8 minuten voor alles. Maar als ik het goed hoor dan doet u nu een voorstel om de vragen aan de verkenner in technische tijd te doen en de resterende 8 minuten gewoon te laat staan voor het debat?

De heer **BUIJT** (lr): Ja, ik ken het niet anders uit commissies. Dan hebben we insprekers, dan kun je gewoon vragen stellen en dan krijg je antwoorden. Dan ga je natuurlijk geen debat voeren, maar dan kan je wel gewoon goede vragen stellen.

De **VOORZITTER**: Ik kijk rond of er steun is voor dit voorstel. Dat blijkt het geval. Dan zullen de vragen aan de verkenner in de technische tijd plaatsvinden en dan heeft u de volle 8 minuten om nog, als u dat wil, het debat met elkaar te voeren. Zijn er nog anderen die opmerkingen hebben met betrekking tot de agenda? Niet, dan stel ik de agenda hierbij vast.

3. *Het voorstel tot benoeming van een voorzitter voor de commissie Zorg & Cultuur.*

De **VOORZITTER**: Dan komen we eerst bij het voorstel tot benoeming van een voorzitter voor de commissie Zorg en Cultuur. Dit voorstel tot het benoemen van de voorzitter van zorg en cultuur heeft het karakter van een aanbeveling. Het presidium heeft het lid Segers-Hoogendoorn voorgedragen als kandidaat-voorzitter voor de commissie Zorg en Cultuur. Ik moet nog steeds ook letten op dat ik merk dat ik die kant op kijk, maar hij zit daar. Ik stel voor om hem bij acclamatie te benoemen, stemt u daarmee in? (*Applaus.*) Dan stel ik vast dat de heer Segers-Hoogendoorn is benoemd als voorzitter van de commissie Zorg en Cultuur.

4. *Het voorstel tot naamswijziging fractie GroenLinks-PvdA.*

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij het voorstel tot naamswijziging van de fractie GroenLinks-PvdA. Er is een verzoek binnengekomen om deze naam te wijzigen in de naam PRO. Wordt daarmee ingestemd? Dat is het geval. Dan stel ik vast dat de naam van de fractie GroenLinks-PvdA met directe ingang is gewijzigd in PRO. Let op, want tijdens deze vergadering ziet u op de schermen en de naambordjes nog de oude naam. Aangezien het niet mogelijk is dat staande de vergadering in de systemen en op de tafels te wijzigen. Dat was mooi geweest, maar dat is niet gelukt. Maar tegelijkertijd is de naam PRO hierbij ook toegestaan om te gebruiken.

5. *Toelichting door de verkenner op het proces en gelegenheid tot het stellen van vragen aan de verkenner.*

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de toelichting door de verkenner op het proces en de gelegenheid tot het stellen van vragen aan de verkenner. Mevrouw Bouwkamp zit hier ook al aan de colлетafel. Zij weet dat ze hier moet gaan staan om het woord te kunnen voeren. Ik geef mevrouw Bouwkamp de gelegenheid ook een toelichting te geven op het proces van de verkenning.

Mevrouw **BOUWKAMP**: Dank u wel, voorzitter. In Arnhem staan we ook, maar dan staan we aan een kansel. Ik hoop dat ik zonder leesbril goed de aantekeningen kan lezen, maar dat zal vast hier ook Prima gaan. Ik ben blij om hier te staan vandaag voor jullie, ook omdat ik de afgelopen 2 weken heel intensief met jullie mooie stad ben bezig geweest in heel veel gesprek die ik met de lijsttrekkers, nu de fractievoorzitters, heb gevoerd. Ik heb 20 maart van de burgemeester namens u een opdracht gekregen als verkenner om hier aan de slag te gaan,

om daarin ook een advies te kunnen geven aan u, om voor het vervolgproces ook te komen tot een coalitie. Daarin was ook een deadline gesteld van 7 april, dat was gister en ik was dan ook heel blij dat ik gister 7 april het advies ook daadwerkelijk kon overhandigen aan de burgemeester. In de opdracht die aan mij is gegeven, waren er 3 belangrijke thema's. 1 van die thema's was uiteraard de duiding van de verkiezingsuitslag. Daarbij is natuurlijk ook gesproken over de opkomst die wel iets hoger was, maar nog steeds laag en tot grote zorgen leidt ook van u allen. De inhoudelijke speerpunten die u ziet voor de stad de komende jaren en de voorkeuren die er onder u zijn voor samenwerking voor de komende jaren. Ik heb na het ontvangen van die opdracht en het aanvaarden van die opdracht met alle lijsttrekkers, nu fractievoorzitters, gesproken. Dat vond ik in ieder geval ook fijn om te doen voordat ik daarin ook kon bepalen wat de volgende stap zou zijn, zodat ik ook een breed beeld zou kunnen krijgen van de beelden die in ieder geval bij u ook leven. Op verzoek van PRO heb ik ook de vraag gekregen om in de gesprekken die daarna zouden komen het hebben over de samenwerking. Zowel tussen de fracties, maar ook de samenwerking tussen coalitie en oppositie en tussen college en gemeenteraad. Met ook daarbij de vraag, heeft u ook suggesties hoe we dat in het vervolg zouden kunnen verstevigen? Ook die vraag heb ik toegevoegd en meegenomen aan mijn opdracht en in die gesprekken hebben we het daar ook over gehad. Daarbij is het ook uiteraard een belangrijk onderwerp geweest tijdens het gesprek wat die urgente opgaven zijn en wat daarvoor nodig is. Daarin werden door de fractievoorzitters veel benoemd dat daarbij voortvarendheid, tempo en daadkracht belangrijk is. Dat betekent ook dat ik in mijn advies heb geadviseerd over te gaan en op zoek te gaan naar een meerderheidscoalitie. Juist ook om te zorgen dat die daadkrachtigheid en dat tempo gewaarborgd kan worden. Ik heb 20 gesprekken gevoerd en in die 20 gesprekken heb ik ook verschillende mogelijke combinaties besproken met de gesprekspartners. Juist ook om te kijken, wat zijn de mogelijkheden? Hoe kansrijk zijn die? Hoeveel steun krijgen die, zowel van die partijen die dat dan samen zouden kunnen gaan bespreken, maar ook van andere partijen? Dat brengt mij ertoe dat ik gisteren het advies kon geven dat 4 partijen verder gaan starten in de volgende fase, PRO, VVD, D66 en DENK. Ik acht als verkenner die samenwerking kansrijk en verstandig. Er zijn ook andere mogelijke samenstellingen mogelijk, maar die zijn wat mij betreft in ieder geval minder kansrijk en minder verstandig. Dat heb ik ook geprobeerd navolgbaar aan te geven in het rapport zoals ik dat heb geschreven. Dat wil niet zeggen dat er nu geen moeilijke keuzes meer zijn voor deze 4 partijen. Maar gezien de positieve grondhouding om samen te werken aan het belang die de transities hebben die deze stad voorstaan, denk ik dat dat in ieder geval een goede stap vooruit zou zijn. Aangezien deze 4 partijen ook hebben aangegeven die volgende stap met elkaar te willen zetten, heb ik geconcludeerd als verkenner dat i daarmee de verkenning ook af kon ronden. In mijn advies heb ik gepoogd dat navolgbaar, zij het ook beknopt, weer te kunnen geven hoe en waarom ik niet voor een andere combinatie heb gekozen en waarom ik niet meerdere mogelijkheden heb onderzocht. Daarbij wil ik in ieder geval ook nog aangeven dat de scheidslijnen in de politiek heel hard kunnen zijn, zeker na de verkiezingen. Er zijn mensen die hebben gewonnen en er zijn mensen die hebben verloren. Er zijn straks mensen die in de coalitie zitten en mensen die in de oppositie zitten, 4 jaar lang in de oppositiebanken. Dat terwijl, zoals hier, zoals in heel veel andere gemeenten, er vorige week 45 gemeenteraadsleden zijn beëdigd om aan de slag te gaan voor hun stad. Dat betekent ook dat ik ook heb meegegeven in mijn advies dat het goed zou zijn om te kijken hoe je die wens om samen het betere te doen voor de stad, hoe je dat ook vorm kan geven ook al in het proces. Ik denk dat dat ook aan de 4 onderhandelende partijen is, maar juist ook in het gesprek met alle andere partijen om te vragen of en hoe ze dat zouden willen doen. Dan rest mij nog u te bedanken voor het hele warme welkom wat ik heb ervaren hier in deze mooie stad, in dit mooie stadhuis en nu ook in deze mooie zaal. Ik heb gelukkig heel veel goede gesprekken gehad met jullie allemaal. Ik ben ontzettend goed ondersteund, ook dank daarvoor. Ik wilde in ieder geval ook Joyce en Mark noemen, want zonder hen had ik hier niet zo goed mijn werk kunnen doen. Dat in ieder geval ook erg heel bedankt voor al jullie ondersteuning. Dat was het wat mij betreft, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank, mevrouw Bouwkamp. Ik geef nu graag ook de gelegenheid tot stellen van vraag aan mevrouw Bouwkamp, mochten die vragen er uiteraard zijn.

De heer **BUIJT** (lr): U kijkt zo bestraffend mijn kant op, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Nee, helemaal niet. Verwachtingsvol. De heer Buijt, u heeft het woord.

De heer **BUIJT** (lr): Dank, voorzitter. Ook dank aan mevrouw Bouwkamp. Ik ben niet gelukkig met uw advies, maar daar kom ik zo natuurlijk op terug. Maar ik vind wel de wijze hoe u de gesprekken gevoerd heeft, althans met ons, prettig, objectief en onafhankelijk. Dat wil ik in ieder geval aan de voorkant aan u meegeven dat ik u daarvoor ieder geval wil complimenteren. Nu denkt u, dan komt er nu natuurlijk een hele ... Maar dat valt best mee. In uw eerste voorkeuren voor samenwerking zegt u, een stabiele meerderheid vindt u wenselijk. Betekent dat dat u 23 zetels geen stabiele meerderheid vindt? Omdat namelijk de andere opties die er waren, telden op tot 23. U zegt dan 25, want een stabiele meerderheid. U constateert dat de VVD in eerste instantie de voorkeur gaf om een samenwerking met Leefbaar. Dan intrigeert die laatste zin die u zegt, belangrijke overwegingen waren dat voor een combinatie met Leefbaar nu geen zicht op een meerderheid is en de verwachting dat in deze samenstelling een aantal benodigde doorbraken voor de lange termijn gerealiseerd kan worden. Dat zou niet met ons kunnen. Kunt u dat iets meer duiden? Want u heeft gezegd navolgbaar, maar ik vond dit niet zo navolgbaar. Dan constateert u dat bij DENK de voortzetting van de huidige coalitie is ook een mogelijkheid, als er opnieuw goede afspraken kunnen worden gemaakt. Nu is mijn betoog aan u geweest juist van, je hebt 2 blokken. VVD heeft duidelijk een voorkeur voor Leefbaar, D66 heeft duidelijk een voorkeur voor GroenLinks-PvdA. Allebei 16. Een belangrijke speler als DENK, 4 zetels, zegt u van, we hebben heel goed samengewerkt in de vorige coalitie, dat is ook een optie voor ons. We hebben ook raakvlakken met PvdA-GroenLinks. Telt allebei op tot 20. Ons betoog was van, dat is best reëel. Ook omdat ik met verschillende eenmansfracties gesproken heb en daarin werd gezegd van, we staan misschien ideologisch iets dichterbij de 1, de ander bij de ander. Maar het is niet zo dat zij op voorhand tegen mij heel duidelijk lieten doorschemeren, maar met Leefbaar willen we sowieso niet in gesprek. Ik ben op zoek wat dan voor u de doorslag heeft gegeven dat u zegt van, maar daar is sowieso geen kans op een meerderheid. Want ik proefde namelijk die meerderheid wel, dat die wel mogelijk was. Wat wij verzochten is van, geef allebei de partijen 11 zetels, allebei een blok van 16, allebei kans om DENK erbij te krijgen, allebei kans om met kleine partijen in gesprek te gaan. Misschien wel allebei kans om iemand uit het andere blok te overtuigen, wie weet hoe een koe een haas vangt? Daar ben ik erg benieuwd naar hoe u tot die conclusie komt dat u zegt, die 2 varianten zag ik gewoon niet zitten. Het kan natuurlijk het eerlijke verhaal zijn van, u bent door GroenLinks aangewezen. Dat is hun recht. Zij zijn de grootste geworden. Zij hebben u gevraagd dat u ook een duidelijke opdracht had, zoek naar een combinatie waar in ieder geval wij natuurlijk uitkomen. Dat is ook een eerlijk antwoord. Maar de redenatie van, die optie had geen meerderheid, die vind ik in ieder geval niet navolgbaar. Tot zover, voorzitter, voor dit moment.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter, dank. Via u 2 vragen aan de verkenner. Vooraf inderdaad wat ons betreft hebben wij hele prettige, inhoudelijke en ook vertrouwenwekkende gesprekken met u gehad, veel dank daarvoor. 2 vragen. We lezen in het advies en ook overigens in meerdere brieven van partijen aan de verkenner de noodzaak voor een, zoals u dat omschrijft, open bestuursstijl van het college en het zoeken naar bredere meerderheden. Dat lijkt een beetje op gespannen voet te staan met de eerste argumentatie voor de samenstelling van partijen die op een ruime meerderheid in de raad berust. Hoe zijn die 2 zaken in relatie tot elkaar afgewogen? Want je zou zeggen, als je altijd op zoek moet naar brede meerderheden, waar ik altijd van zou zeggen dat is heel verstandig om te doen,

dan maakt het in feite niet zoveel uit of je 23, 24 of 25 zetels in de raad hebt. Mijn tweede vraag, voorzitter. 3 van de 4 zittende partijen van de afgelopen periode gaan opnieuw onderhandelen voor een coalitieakkoord, terwijl daar achter ons liggen de periode meerdere momenten van bestuurlijke instabiliteit en ook haperend bestuurlijk vermogen heel duidelijk zichtbaar waren. Deze weging zien we nergens in uw verslag terug. Heeft de verkenner bestuurlijke stabiliteit en daadkracht meegewogen in haar advies? Zo ja, waarom lezen we dat niet terug in het advies? Dank.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog andere leden die je het woord wensen? De heer Başoğlu.

De heer **BAŞOĞLU** (sp): Dank u wel, voorzitter. Ik heb 3 vragen aan de verkenner, mevrouw Bouwkamp. Hoe heeft u uw afweging bestuurlijke stabiliteit, inhoudelijke overeenstemming en de wens tot bestuurlijke vernieuwing tegen elkaar afgewogen? Tweede vraag, u adviseert de coalitie waarin ook de VVD zit. Hoe beoordeelt u de spanning tussen enerzijds de breed gedeelde sociale opgaven die u beschrijft en anderzijds de verschillen tussen partijen, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, marktwerving en betaalbaarheid? Laatste vraag, u noemt expliciet inhoudelijke overeenkomsten tussen PRO en enkele andere kleinere partijen, zoals Volt. Wij zien ook sterk inhoudelijke overeenkomsten met onze plannen, maar de SP is niet genoemd. Wat waren naast inhoudelijke en ideologische overeenkomsten nog andere overwegingen om tot dit advies te komen?

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Mevrouw Coşkun.

Mevrouw **COŞKUN** (pvdd): Dank je wel, voorzitter. In het rapport van de verkenner wordt een meerderheidscoalitie voorgesteld. U heeft het net ook uitgelegd en we hebben van de andere partijen ook gehoord welke combinaties daar mogelijk zijn. Tegelijkertijd wordt er ook een nadrukkelijke oproep gedaan aan de raadsbrede samenwerking op lange termijn. U heeft het net ook nog een keer herhaald. Wat ons betreft wringt dat. Want als samenwerking en langetermijnoplossingen echt centraal staan, waarom ligt de nadruk dan op het vormen van meerderheid in plaats van de inhoudelijke overeenkomsten? Daarom heb ik de volgende vraag aan de verkenner, in hoeverre is de optie van een minderheidscoalitie met een raadsbrede bestuursakkoord serieus en voorwaardelijk onderzocht? Dank je wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Dekkers.

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, dank u wel. Ook ik wil de verkenner bedanken voor de prettige gesprekken. Dan maar meteen door naar de vragen. In het advies geeft u aan dat er uitgebreid is gesproken over het feit dat de opgaven groot zijn in onze stad en dat de noodzaak om tempo te maken hoog is. Ook lezen we dat er belang wordt gehecht aan meer langetermijnvisies op onderwerpen als verduurzaming van de haven, maar ook op woningbouw. We zijn wel benieuwd waarom in deze context dan het advies is om met 3 van de 4 zittende partijen de onderhandelingen in te gaan? Wij zijn ook wel benieuwd waarom er in deze context gekozen is om een proces in te gaan waarbij de afstand op links, rechts tussen PRO en VVD op die as, maar ook op progressief en conservatief, denk onder andere aan DENK en D66, om dat in een college dan vorm te geven? De inhoudelijke afstand is groot. Dan nog een volgende vraag. We zijn ook benieuwd of er een gesprek met de burgemeester is geweest, gezien zij ook onderdeel van het nieuwe stadsbestuur zou uitmaken? Op het gebied van de openbare orde en veiligheid vertolkt de burgemeester natuurlijk ook een belangrijke rol. Afgelopen raadsperiode zijn er 3 wethouders geweest op Armoede zonder daar verantwoording voor af te leggen aan de raad, is dit besproken en gewogen in de verkenning? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Isaack.

De heer **ISAACK** (bij1): Dank u wel, voorzitter. Allereerst heel erg bedankt voor al uw inzet en tijd. Ik vond het gesprek oprecht heel fijn. Wij hebben als BIJ1 1 vraag. Misschien is het iets wat in een volgend stadium verder aan bod komt. Maar we zien dat deze partijen op veel punten fundamenteel anders in de wedstrijd staan. Kunt u toelichten waar volgens u de gedeelde politieke basis ligt en hoe de onderliggende verschillen worden overbrugd? Dat de partijen de stad vooruit willen helpen, volgens mij willen we dat allemaal, maar dat blijft toch wel vrij algemeen. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Siemons.

De heer **SIEMONS** (50plus): Dank u wel, voorzitter. De gesprekken die ik met de verkenner heb gehad waren inderdaad wel positief. Maar ik vraag me toch af, mevrouw komt zelf uit de GroenLinks hoek, hoe objectief kan je zijn om een ...

De **VOORZITTER**: De heer Siemons, ik ga u onderbreken. De verkenner is gewoon gevraagd vanuit de hele raad om hieraan deel te nemen en dat gaat dan niet om haar eigen politieke achtergrond. Zij heeft een opdracht namens de hele raad gekregen en die heeft zij uitgevoerd. Dat gaat niet over haar politieke kleur.

De heer **SIEMONS** (50plus): Oké, dank je wel.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Niets. Kan de verkenner al meteen antwoorden of heeft ze nog tijd nodig? Dan krijgt mevrouw Bouwkamp het woord.

Mevrouw **BOUWKAMP**: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor uw vragen en ook de complimenten. Ook ik vond het prettige gesprekken, maar dat had ik al aangegeven. Ik begin bij de vragen van Leefbaar Rotterdam, waarin ook wordt gevraagd, wat is dan een stabiel stadsbestuur? Is dat 23 of 22, 24? Waar ligt die grens? Ik denk dat het ook goed is om hierbij te benoemen dat dat natuurlijk niet alleen maar over zetelaantallen gaat. Ik denk dat dat ook iets wat we allemaal in ons politieke werk wel ervaren dat daarin ook andere factoren kunnen zijn die zorgen voor instabiliteit. Het gaat natuurlijk ook over zetelaantallen, haal je een meerderheid als je het met elkaar eens bent of niet? Of heb je dan ook nog iets anders te doen? Het gaat er ook over hoe groot zijn de verschillen? Als die verschillen groot zijn, hoe groot is dan de wens om daar met elkaar op een goede manier over te hebben en er ook uit te kunnen komen? Die vormen wat mij betreft alle 3 ook een belangrijke factor voor het bepalen van stabiliteit. Waarbij ik heb aangegeven, dat was het onderdeel stabiel en het andere onderdeel met een meerderheidscoalitie, dat is inderdaad wel dan gewoon de helft plus 1 in ieder geval. Maar ik kan me ook voorstellen dat het ook niet onverstandig is om daarin, zeker ook gezien de grote verschillen tussen zetelaantallen, er zijn heel veel partijen met 1 zetel, dat dat natuurlijk niet altijd ook zorgt voor een heel stabiel stadsbestuur. Die heb ik ook meegewogen. Wat ook best lastig was voor mij, omdat daarin ook heel veel inhoudelijke lijnen hetzelfde waren. Heel veel wens ook om daarin op een constructieve manier mee te doen. Dat vond ik zelf best een lastige constatering. Maar ik denk dat jullie die ook allemaal hebben gedaan, dat dat ook best de komende jaren een uitdaging gaat zijn om te zorgen hoe je dat dan wel op een evenwichtige manier met elkaar ook nog hier in de gemeenteraad voor elkaar kan krijgen. Dan was er een vraag over hoe zit het dat ... Dat is inderdaad zowel bij de gesprekken die wij hebben gehad als in de brief die door Leefbaar is gestuurd naar voren gekomen. De vraag of het mogelijk is om 2 sporen te onderzoeken waarbij Leefbaar ... Ook niet heel onterecht in mijn ogen aangezien zij evenveel zetels hebben als PRO. Om dat gezamenlijk tegelijkertijd onderzoeken. Dat tegelijkertijd heb ik in ieder geval als verkenner ingeschat als onwerkbaar, omdat dat niet tegelijkertijd is met allemaal verschillende partijen maar dat daar een overlap is. Er zitten dezelfde partijen aan andere tafels. Ik kon me daar ook niet een beeld van maken dat dat ik me voor kan stellen dat dat zorgt voor constructieve gesprekken die ook nog eens binnen de tijd die mij gegeven was, namelijk tot 7 april, zou

komen tot een advies voor een coalitie. Dat was wel ook het verzoek wat u mij heeft gedaan. Daarom heb ik uiteindelijk daarin ook gekozen en die afweging heb ik zelf gemaakt als verkenner om daarbij te gaan voor 1 voorkeursvariant. Daarbij heb ik natuurlijk ook geconstateerd in de gesprekken dat er ook een voorkeur was uiteindelijk voor deze variant die ik heb geadviseerd.

De **VOORZITTER**: De heer Buijt.

De heer **BUIJT** (lr): Ter verduidelijking, voorzitter. Is uw opdracht geweest, ga aan de slag en kom met een advies welke ene coalitie werkbaar is? Of is er aan u verzocht, want dat heb ik zelf niet helemaal scherp, onderzoek welke mogelijkheden er zijn? Want nu verengt u het, want dan gaat u zeggen, het moest voor 7 april, met 2 lukt allemaal niet. In mijn ogen is het meer van, u heeft dit verkend. Er komen 2 mogelijke meerderheden uit. Of dat gaat lukken, weten we niet. Geef ze allebei 2 weken de kans en dat is een tweede fase. Ik bedoel dat niet natuurlijk dat we dat voor 7 april nog in het Paasweekend zouden gaan regelen. Dat is me niet helemaal helder.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bouwkamp.

Mevrouw **BOUWKAMP**: Dank u wel, voorzitter. Als ik het goed heb, maar ik heb het hier niet voor, was de opdracht om te komen met een advies voor een coalitie en ook inderdaad 7 april. Wil ik wel daarbij aangeven dat ik in het gesprek met burgemeester heb aangegeven dat ik die opdracht aanvaard. Maar dat in ieder geval ook gezien de tijd op het moment dat ik de verkenning nog niet afwacht, dat ik dan ook niet 7 april met een advies ga komen. Ik ben het daar helemaal mee eens met Leefbaar Rotterdam, voorzitter, dat de tijd en de tijdsdruk nooit reden mag zijn om te komen met een voorkeursvariant. Wel daarbij belangrijk, want het had natuurlijk ... Dat zijn ook andere steden waar uiteindelijk 2 varianten met bijvoorbeeld een lichte voorkeur voor de ene wordt gepresenteerd door verkenner, daarbij zou dat dan ook in die gelijkwaardigheid uit de gesprekken moeten komen. Die conclusie heb ik niet kunnen trekken. Ik begrijp dat dat misschien anders is dan de gesprekken die Leefbaar Rotterdam heeft gevoerd, maar ik kon daarin geen andere conclusie trekken dan dat er een duidelijke voorkeursvariant is. Ook niet voor mij, want ik ga hier straks weg en dan moet het werk nog gedaan worden. Dan beginnen de gesprekken pas echt. Dat bij deze 4 partijen ook die wens was om te kijken of we dit met elkaar tot een goed einde kunnen brengen met een nieuwe coalitie en een coalitieakkoord. Vandaar dat ik dat op deze wijze heb gedaan, voorzitter. Dan de vraag van het CDA en ook een hele terechte vraag. Want ook een belangrijk onderwerp, hoe zorg je voor die open bestuursstijl? De Partij van de Dieren noemde het net ook, dan zou je ook kunnen zeggen, we gaan helemaal geen akkoord sluiten. Ik denk dat daar ook als je kijkt in Nederland naar allerlei verschillende varianten die er zijn, dat dat echt heel kwetsbaar is om zo'n proces in te gaan. Je ziet dat het soms werkt. Heel vaak niet, soms wel. Maar dan is het ook wel in een raad die al heel erg getraind is om dit met elkaar te doen en die achtte ik ook nog wel wat kwetsbaar. Daarbij heb ik dat ook meegewogen, dat het goed is om vanuit de basis van een meerderheid afspraken te maken met elkaar. Maar dat je daarbij ook al in dat proces om te komen tot die meerderheid en die afspraken ook al kan kijken, kan je vanaf dag 1, niet nadat je de afspraak hebt gemaakt, maar al daarvoor ook afspraken met elkaar maken.

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Dank, voorzitter, voor de coulance ook. Want dat was niet mijn vraag. Want u neemt nu mijn vraag en die van mevrouw Coşkun in 1, maar ik had het niet over minderheidsvarianten. Ik heb gezegd, als je toch sowieso op zoek moet naar brede meerderheden voor je belangrijke plannen, dat zou wat mij betreft common sense moeten zijn voor iedere bestuurder. Dat staat overal geschreven. Dan maakt het in feite niet

zoveel uit of je nu een meerderheid van 23, 24 of 25 heb. Dat heb ik gevraagd aan u van, hoe heeft u dat gewogen? Want hoe zit dat bij elkaar? Want dat lijken 2 verschillende dingen te zijn en die worden wel allebei gezegd.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bouwkamp.

Mevrouw **BOUWKAMP**: Dank u wel, voorzitter. Misschien wel goed om aan te geven, dat is common sense, maar er is nog niet een college dat er nu is voor de komende 4 jaar. Dat moet zich ook nog vormen. Daarom benoemde ik het hier wel, omdat al voordat je dat doet, al voordat je deze gesprekken gaat doen, al voordat er een coalitieakkoord ligt, heb je ook al de kans om dat te doen. Daarin al die open houding echt al vanaf dag 1 om daarnaar te kijken van, hoe kunnen we dat vormgeven? Niet dat zelf bedenken vanuit die mogelijke coalitie, maar juist ook daar in dat gesprek al het gesprek breder aan te gaan, lijkt mij een hele verstandige. Dat wil niet zeggen dat er een aantal heikele punten, lastige keuzes, grote ambities zijn. Waarvan ik me ook voor kan stellen om als je tempo wil maken en als je vindt dat de stad dat nodig heeft om voortvarend aan de slag te gaan, dat het ook goed is om te kijken, hoe kunnen we zo snel mogelijk een aantal lastige keuzes maken zodat we daarmee zo snel mogelijk aan de slag kunnen? Dat zijn ook lijnen waarvan ik denk, daar moet je ook reëel in zijn. Daarin denk ik, maar dat is mijn inschatting als verkenner, u kent uw stad natuurlijk vele malen beter, dat dit wel het beste past bij Rotterdam. Daarin heb ik die weging natuurlijk moeten maken op basis van de gesprekken die ik heb gevoerd en denk ik dat dit in ieder geval een verstandige keuze zou zijn. Anders had ik hem ook niet geadviseerd. Dan heb ik een vraag over het feit dat er nu 4 partijen zijn, waarvan er al 3 in het zittende college en in de huidige coalitie zitten en ook bepaalde momenten van instabiliteit hebben gehad. Daar weet u meer van dan ik. Ik was daar niet bij. Ik ben verkenner en ik heb op basis van de gesprekken die ik heb gevoerd met de partijen die er nu zijn, met de uitkomsten van de verkiezing die er nu is, een afweging gemaakt. Ik heb geen glazen bol voor de toekomst. Ik ben ook niet in de geschiedenisboeken gedoken. Ik heb ook gekeken en natuurlijk ook daarin gehoord wat er hier leeft, welke zorgen er zijn. Maar ik heb ook gekeken naar de mogelijke opties die er nu liggen. Daarbij is dit inderdaad een coalitie die niet totaal vernieuwend is, dat is natuurlijk een constatering die iedereen kan doen. Want er zijn 3 partijen die hier al zitten en 1 niet, dat klopt. Die afweging heb ik moeten maken en die heb ik op basis hiervan zo gedaan. Dan was er een vraag van de SP. Ook hetzelfde over, als er zo weinig verandert aan in partijen, hoe zorg je dan voor vernieuwing? Dan kijk ik nu ook meer naar de taak die voor deze partijen hier ligt om te doen wat nodig is. Dat is misschien niet altijd of vernieuwend of hetzelfde, maar de keuzes maken die de stad nodig heeft. Dat zou mijn advies zijn aan deze partijen. Dat geldt ook voor de wens om verschillen wel of niet te kunnen overbruggen. Daar geldt natuurlijk dat ook. Dat is in de volgende fase van belang en dat zal zeker ook in deze samenstelling niet eenvoudig zijn. Daarbij was er ook nog een vraag over inhoudelijke overeenkomsten. Het klopt inderdaad dat die er voor sommige partijen wat meer zijn dan anderen, ook met de SP. Maar in het gesprek met de SP, voorzitter, ook duidelijk gehoord dat zij dan ook eerst iets verwachten van andere partijen en uitspraken te doen waarvan ik in deze samenstelling achtte dat dat niet zo heel erg kansrijk was. Daarom heb ik dat ook niet zo meegenomen in mijn advies ten opzichte van de SP, voorzitter. Dan de vraag van de Partij voor de Dieren, heb ik denk ik voor een deel al beantwoord. Als je een raadsbrede samenwerking wilt, in hoeverre wringt dat niet met ook die lange termijn opgaven die we zien? Is dat dan allemaal wel nodig om dat op deze manier te doen? Lange termijn opgaven wil niet zeggen als er hele grote opgaven zijn dat je het dan uiteindelijk ook politiek allemaal met elkaar eens bent. Het is niet alleen maar de keuzes van het hier en nu die soms lastig zijn in het politieke debat. Maar het is ook lastig om juist bij het verleggen van die koers voor de lange termijn daarin ook goed met elkaar na te denken over hoe je dat wil doen. Dat heeft ook politieke keuzes nodig. Ik denk dat dat ook wel belangrijk is om dat zo te zien. Maar nogmaals, ook hier op al die verschillende facetten, dat wat je nu moet doen en wat je in de toekomst kan doen, daar kan je natuurlijk met elkaar op zoek gaan naar hoe en wanneer

kunnen we dit zo breed mogelijk met elkaar dan wel de afspraak maken, dan wel de afspraak uitwerken met elkaar. Ik denk dat dat ook nu de opgave is voor de komende jaren en misschien ook wel de komende weken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Coşkun.

Mevrouw **COŞKUN** (pvdd): Reframen misschien. Mijn vraag was vooral gericht op de minderheidscoalitie mogelijkheid. U geeft aan dat dat niet onderzocht is, omdat u acht dat dat niet kansrijk zou zijn. Mijn vraag is, hebben de partijen die bij u aan tafel zaten ook daadwerkelijk gezegd dat zij daar geen voorkeur aan geven?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bouwkamp.

Mevrouw **BOUWKAMP**: Dank u wel en dank u wel voor deze vraag. Uiteraard heb ik dat gevraagd, want anders zou het een hele aparte constatering zijn voor mij als ik die in mijn eentje heb gedaan. Terwijl er hier misschien wel een raadsbreed behoefte is om met de minderheidscoalitie aan de slag te gaan. Zeer zeker is dit ook besproken en is er door de meeste partijen ook aangegeven dat zij ook denken dat het voor Rotterdam verstandig zou zijn om voor een meerderheidsvariant te kiezen. Die heb ik daarom ook daarin zo meegenomen. Ik heb hem niet uitgebreid onderzocht, maar het was natuurlijk 1 van de belangrijke startpunten om na te gaan denken van, wat is dan de volgende stap die ik in de verkenning kan gaan zetten? Dan Volt die vragen had ook over de lange termijn. Bijvoorbeeld, hoe gaan we om met de woningbouw en de wooncrisis in deze stad? Het verduurzamen van de haven is door heel veel partijen genoemd. Dat is misschien ook wel goed om aan te geven dat ik denk dat er daarin ook vanuit inhoud heel veel overlap zit. Misschien niet op de oplossingen en de koers, maar wel op de onderwerpen die in de stad spelen. Dat is natuurlijk ook niet zo heel vreemd. De vraag, waarom dan nu met deze 3 zittende partijen als ook de verschillen tussen links, rechts, progressief, conservatief best groot zijn en kunnen zijn? Ik heb in mijn advies ook opgeschreven, dat zal niet eenvoudig zijn. Maar er is een positieve grondhouding om die te willen overbruggen en daar op zoek te gaan omdat de stad dat nodig heeft. Ik denk zelf dat het heel goed is als de politiek laat zien dat de politiek daarin elkaar de hand kan rijken om te doen wat nodig is voor de samenleving. Als daar hier in Rotterdam bereidheid is om dat te doen, denk ik dat dat ook een goed gegeven is vanuit waar je verder kan werken en verder kan bouwen. De vraag was, gesprek met burgemeester over de inhoud, over openbare orde en veiligheid. Daarover heb ik geen gesprek gehad. Ik heb wel een gesprek gehad met de burgemeester, maar niet over de inhoud. Omdat ik het ook met andere partijen niet over de inhoud heb gehad, behalve dan welke opgaven zie je voor de stad? Dat heb ik met name nu bij de partijen gehouden, omdat dat in deze fase voldoende is. Het is natuurlijk straks in de informatieve fase wel heel erg belangrijk, omdat ik denk zeker in de stad als Rotterdam openbare orde en veiligheid natuurlijk zeker ook aandacht verdient in de coalitieonderhandelingen. Maar dat zal vast goedkomen met de komende periode. Dan was er ook nog de vraag of ik mee heb gewogen dat er verschillende wethouders waren geweest. Ik heb dat niet zo concreet meegenomen. Uiteraard is de bestuurlijke stabiliteit belangrijk en daarin is dat onderwerp ook met mij besproken. Daarin moet je natuurlijk ook dat meenemen in de afweging. Ik vond die voor mij nu zelf minder relevant, omdat het nu ook gaat over welke partijen kunnen met elkaar nu de stap verder gaan zetten? Ik denk en wat mij betreft hoop ik dat partijen die verantwoordelijkheid zelf ook voelen om te zorgen voor bestuurlijke stabiliteit van eigen partij en van het college. Dan heb ik volgens mij nog 1 laatste vraag en dat was de vraag van BIJ1. Misschien is dat dan een soort samenvatting van alles wat ik hiervoor ook al heb aangegeven. Het is niet makkelijk om in de politiek elkaar te vinden, omdat het ook makkelijk is om te polariseren en om daarin juist met de vinger naar elkaar te wijzen als iets niet goed gaat. Maar ik denk wel dat het gewoon belangrijk is om in ieder geval dit te proberen. Nogmaals, het zal echt niet makkelijk zijn. Ik heb daar ook echt wel over nagedacht als

verkenner, is dit realistisch? Maar juist ook vanwege het feit dat deze 4 partijen hebben aangegeven, wij denken ook dat het lastig gaat worden, maar we willen het wel. Want we willen daarin ook die stap vooruitzetten, omdat die stad dat zo enorm nodig heeft om echt op lange termijn, maar ook in het hier en nu een aantal stappen te gaan zetten. Dat heeft gemaakt dat ik daarin een positief advies kon geven over deze mogelijke coalitie. Dat waren de vragen, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Buijt heeft nog 1 vraag. Afrondend, want het is niet de bedoeling dat we een debat gaan voeren met de verkenner.

De heer **BUIJT** (lr): Zeker, maar er is een vraag blijven liggen en dat is een hele belangrijke vraag. Want de gebeurtenis van deze eerste ronde is natuurlijk de draai van de VVD. D kwam met zijn brief bij u, we willen met Leefbaar. We gaan de verkenning uit en ze willen met GroenLinks-PvdA. Daar heb ik een vraag over gesteld van, hoe verklaart u dat dan precies? Want dat is natuurlijk wel het meest opvallende in de hele eerste ronde, die draai waarin gezegd wordt, we zien met Leefbaar Rotterdam een probleem, omdat een aantal benodigde doorbraken voor de lange termijn met hen niet gerealiseerd kan worden. Kunt u dat iets beter duiden? Want dat was voor mij iets waarvan i dacht van, wat staat daar nu precies? Want er is niet over inhoud gesproken, zegt u, maar er is toch een draai gekomen. Wat is dat precies geweest?

Mevrouw **BOUWKAMP**: Dank u wel, voorzitter. Dan ga ik het wel proberen zo veel mogelijk op mijn rol en het proces te houden. Ik kan me voorstellen dat deze vraag straks ook nog gesteld wordt aan de VVD. Ik heb als verkenner met alle partijen gesproken en dan heb je 1 ronde. Soms is het zo dat het dan al helemaal duidelijk is, dat was in Rotterdam niet zo. Dat betekent dat je als verkenner ook als een soort trechter te werk moet gaan. Dat betekent dat je ook verdiepende gesprekken hebt, dat heb ik ook gehad bijvoorbeeld met Leefbaar Rotterdam en PRO. Ik heb daarna ook nog gesprekken gevoerd waarbij ook VVD aanwezig was. Op het moment dat je daarin op onderzoek uitgaat of verkenning met elkaar over wat de mogelijkheden zijn, dan kan het natuurlijk ook in het proces niet per se veranderen, maar daar kunnen natuurlijk ook andere perspectieven bijkomen. Ik kan me zo voorstellen dat het perspectief, wij zien voor deze coalitiecombinatie ook mogelijkheden om stappen vooruit te zetten. Die heb ik zo gehoord en zo opgeschreven. Wat dat zegt over het hier, nu en vroeger, dat laat ik graag aan de VVD, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Inderdaad. De heer Buijt kan misschien als hij daar nog vragen over heeft dat beter dan aan de VVD zelf stellen, want die kunnen dat mogelijk zelf ook beantwoorden. Dan wil ik mevrouw Bouwkamp ongelooflijk bedanken voor haar noeste arbeid. Ik heb het zelf ook al tegen haar gezegd. Ze gaat zo meteen weer terug naar Arnhem, want daar heeft ze ook gewoon haar reguliere werk. Maar volgens mij spreek ik namens iedereen dat u zich altijd welkom mag weten in Rotterdam. We zien u graag weer een keertje terug en dank aan de bijdrage die u heeft geleverd aan het vormen van het stadsbestuur. Hartelijk dank. (Applaus.)

6. *Debat over de duiding van de uitslag van de verkiezingen van 18 maart 2026 en het advies van de verkenner.*

De **VOORZITTER**: Dan zijn wij nu aangekomen bij het daadwerkelijke debat over de duiding van de uitslag van de verkiezingen van 18 maart 2026 en het advies van de verkenner waar u net ook een technische toelichting op heeft gekregen. Er zijn een aantal maidenspeeches. Dat betreft de heer Hamhuis, mevrouw Coşkun, de heer Van Dijk, de heer Başoğlu en de heer Isaack. Zij mogen straks in hun bijdrage vol uitspreken vanuit hun eigen hart, maar hopelijk ook al in de duiding van de verkiezingsuitslag. Dan geef ik het woord op volgorde van grootte en dan begin ik bij de heer Postma.

De heer **POSTMA** (pro): Dank u wel, voorzitter. De Rotterdammer had iets te kiezen op 18 maart. In een soms felle maar ook inhoudelijke campagne waren de verschillen tussen de partijen duidelijk. Ik voel het als een grote verantwoordelijkheid dat de kiezer PRO de grootste van Rotterdam heeft gemaakt. De opkomst lag gelukkig iets hoger dan 4 jaar geleden, maar de afstand tussen de politiek en veel Rotterdammers blijft te groot. We zijn voornemens om bij de eerste vergadering van de commissie Bestuur, Veiligheid en Financiën een regeling van werkzaamheden in te dienen om het diepgaander te kunnen hebben over wat er nodig is om die afstand te verkleinen. Maar ik noem alvast 2 zaken die wat PRO betreft essentieel zijn. Ten eerste hebben we een politiek van lange adem nodig die de grote opgaves van onze stad aanpakt voor minimaal de komende 10 tot 20 jaar. Met in de collegeperiode 2026-2030 al tastbare verbeteringen die Rotterdammers merken in hun dagelijks leven. In de gesprekken die we hebben gevoerd tijdens de verkenning zie ik een aantal grote opgaves telkens terugkomen. De wooncrisis, de grote ongelijkheid in onze stad, de noodzaak om stad en economie groen en toekomstbestendig te maken. Een nieuw stadsbestuur heeft de plicht om doorbraken te forceren op deze opgaves. Doorbraken voor en met Rotterdammers. Doorbraken die een breed politiek en maatschappelijk draagvlak hebben en een perspectief tonen op hoe onze stad er in 2050 uit kan zien. Een tweede voorwaarde om de afstand tussen politiek en de Rotterdammer te verkleinen, is een cultuur van samenwerking en inclusie. Politiek, bestuurlijk en ambtelijk. Rotterdam kent een traditie van gesloten coalities, ik ben er zelf ook onderdeel van geweest, met weinig ruimte voor oppositiepartijen om dingen voor elkaar te krijgen. Geluiden van bewoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven dringen soms moeilijk door tot het stadsbestuur. Ambtenaren zijn de afgelopen jaren uit de wijken naar de torens gegaan en dat moet anders. PRO wil de komende maanden van onderhandeling gebruiken om een zo breed mogelijk draagvlak te creëren voor de noodzakelijke doorbraken. Draagvlak in deze raad en in de stad. Na de onderhandelingen in de komende 4 jaar is het wat PRO betreft topprioriteit om politiek bestuur en ambtelijke organisatie weer dichterbij de Rotterdammers te brengen. Het rapport van de verkenner is daarvoor een mooie start. De verkenner adviseert een stabiele meerderheidscoalitie en geeft tegelijk aan dat bredere samenwerking noodzakelijk is. PRO is het met beide punten zeer eens. Een meerderheidscoalitie is nodig om te voorkomen dat we in een permanente formatie terechtkomen. We hoeven alleen maar naar Den Haag te kijken om te zien waar dat toe leidt. Tegelijkertijd zien we veel mogelijkheden voor brede samenwerking, bijvoorbeeld door deelakkoorden in de stad en met de raad te sluiten op onderwerpen waar we elkaar kunnen vinden. Denk aan dakloosheid of het versterken van de sociale basis. De verkenner stelt voor dat PRO, D66, DENK en de VVD de inhoudelijke onderhandelingen ingaan. Ik ben daar enthousiast over en zet met veel vertrouwen deze stap. Niet omdat deze 4 partijen het over alles eens zijn, maar juist omdat we het over heel veel dingen niet eens zijn. Als de verkiezingsuitslag ons iets leert, is het hoe politiek divers onze stad is. Juist dan is breed draagvlak essentieel voor structurele doorbraken. Het is de ambitie van PRO om te werken aan nieuwe politieke en maatschappelijke consensus over de grote opgave van onze tijd. Deze 4 partijen, samen een stabiele meerderheid van 25 zetels, hebben de bereidheid uitgesproken om over hun eigen gelijk heen te stappen en te bouwen aan een gedeelde visie op de toekomst van de stad. Natuurlijk zijn de verschillen groot. Er is van tevoren geen enkele garantie dat PRO, D66, DENK en de VVD er inhoudelijk uit gaan komen. PRO is de grootste partij van Rotterdam geworden met een programma voor meer betaalbare huizen, het veiliger maken van de stad, het oplossen van dakloosheid en het vergroenen van de economie. Daar staan we voor in de onderhandelingen. Onderhandelingen die taai gaan worden, ook vanwege de dreigende economische tijden waarin we keuzes in schaarste zullen moeten maken. Waarin we als overheid zullen moeten zijn voor de vele Rotterdammers die 1 salarisstrook afzijn van armoede en ellende. Voorzitter, in 1968 sprak toenmalig minister van Justitie Carel Polak de volgende historische woorden. De democratie is niet een staatsvorm voor bange mensen. Niet voor mensen die voor elke politieke beweging of elke politieke verandering angstig zijn. In een stad waar de opkomst nog steeds het laagste van heel Nederland is en waar de verschillen tussen partijen groot zijn, is politieke

moed nodig. Moed om aan Rotterdammers duidelijk te maken waar je staat, moed om verschillen te erkennen en moed om die verschillen te overbruggen. Ik dien daarom met trots een motie in om een informateur te benoemen en met hem en de 4 partijen de volgende stap te zetten in de vorming van een nieuwe coalitie in Rotterdam. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: De heer Buijt heeft een vraag.

De heer **BUIJT** (lr): Dank. Ik was benieuwd, het is toch wel spectaculair dat het u gelukt is om de VVD aan uw kant te krijgen. Dat vind ik een knappe prestatie. Kunt u daar iets meer over duiden? Wat is daar gebeurd? Wat is het moment geweest? Welke belofte heeft u gedaan? Want de heer Versnel zei tegen mij van, die mijnheer Postma, best een aardige vent, valt goed mee te praten. Er is hem iets voorgehouden dat er best aantrekkelijke dingen zijn. Kunt u daar misschien iets meer over vertellen? Hoe heeft u die draai voor elkaar gekregen?

De **VOORZITTER**: De heer Postma.

De heer **POSTMA** (pro): Voorzitter, wij hebben in de verkenning met veel partijen gesproken. Wij hebben ook met elkaar gesproken. We hebben met een aantal andere partijen gesproken, die hebben aangegeven graag onderdeel te willen zijn van een coalitie. Wij hebben van tevoren ook aangegeven, de verschillen met de VVD zijn groot. Er zijn ook verschillen met D66 en DENK, gelukkig maar. We hebben net een fusie achter de rug, we zitten niet te wachten op weer een fusie. Dat die verschillen er zijn, helemaal goed. Maar ik heb bij de VVD vanaf het begin de bereidheid gevoeld om ook over het eigen gelijk heen te stappen en om vanuit een visie op waar willen we naartoe met deze stad, ook de verschillen te willen overbruggen. Ik heb richting de VVD aangegeven dat die bereidheid bij PRO er ook is. Dat is een hele goede basis om met elkaar te gaan verkennen of we eruit kunnen komen, ondanks die grote inhoudelijke verschillen die er ook zijn.

De **VOORZITTER**: De heer Postma heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Benoeming informateur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2026 ter bespreking van agendapunt 6 "Debat over de duiding van de uitslag van de verkiezingen van 18 maart 2026 en het advies van de verkenner";

constaterende dat;

- op verzoek van het presidium de verkenner op 7 april 2026 haar rapport met de resultaten van de verkenning heeft opgeleverd;
- de verkenner adviseert dat PRO, D66, VVD en DENK starten met de onderhandelingen om te komen tot een coalitieakkoord;
- de verkenner ook adviseert hierbij een informatieproces in te richten voor bredere constructieve samenwerking met partijen in de gemeenteraad en in de stad;

overwegende dat;

- PRO als grootste partij de heer Diederik Samson heeft benaderd en bereid heeft gevonden de volgende fase als informateur op te treden en de inhoudelijke gesprekken te begeleiden;

besluit;

- de heer Diederik Samson aan te wijzen als informateur met als opdracht:
 - o uitvoering te geven aan het advies zoals verwoord in het verslag van de verkenner;

- te inventariseren op welke wijze samenwerking met overige partijen in de raad en in de stad tijdens de informatiefase kan worden vormgegeven;
- de gemeenteraad te informeren over de aanpak van de informatiefase, tussentijds over de voortgang en over de afronding;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.P. Postma

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan is nu het woord aan de heer Buijt.

De heer **BAŞOĞLU** (sp): Voorzitter, ik had een interruptie voor mijnheer Postma.

De **VOORZITTER**: Die heb ik niet gezien, excuses. De heer Postma, u mag nog terug naar het spreekgestoelte. Dan is het woord aan de heer Başoğlu.

De heer **BAŞOĞLU** (sp): Dank u wel, voorzitter. PRO gaat in gesprek met de VVD, wellicht in zee met de VVD. Dat is ook al eerder gebeurd, ook landelijk natuurlijk met desastreuze gevolgen. Blijkbaar is wat de VVD wil wel kansrijk bij PRO. Dat is heel bijzonder. Als ik het verkiezingsprogramma van GroenLinks-PvdA, PRO naar voren haal, dan zie ik dat jullie willen breken met het neoliberale model. Hoe kunt u dat dan rijmen met de samenwerking met de VVD? Vooral de VVD die dan het neoliberale systeem in stand wil houden, meer marktwerking wil, bijvoorbeeld met het wonen.

De **VOORZITTER**: De heer Postma.

De heer **POSTMA** (pro): Voorzitter, we gaan taaie onderhandelingen in. Ik kan het niet anders zeggen. Als ik kijk naar de 4, partijen zijn de verschillen tussen PRO en VVD het grootste. Tegelijkertijd, het is heel makkelijk om je op te sluiten in je eigen gelijk en te zeggen, ik wil alleen samenwerken met partijen waar ik het al min of meer mee eens ben. Ik denk dat deze stad nodig heeft dat we die politieke verschillen proberen te overbruggen. Ik merk daarvoor bereidheid bij de VVD en die bereidheid is er bij ons ook.

De **VOORZITTER**: De heer Başoğlu.

De heer **BAŞOĞLU** (sp): Maar u laat zowel mogelijk uw kiezers in de steek. Want u heeft een aantal beloftes gedaan in de campagne voor een betaalbaar, veilig en groen Rotterdam. Ik hoorde vandaag in het filmpje wat u vandaag online heeft gezet al, het moet betaalbaarder, groener, veiliger. U doet al water bij de wijn. Maar mensen willen echt een betaalbare Rotterdam. Nogmaals mijn vraag van ... U zegt, die gesprekken gaan volgen, maar ik wil wel weten hoe dat straks gaat werken. Want uw kiezers kijken ook en die zien het wel met argusogen aan.

De **VOORZITTER**: De heer Postma.

De heer **POSTMA** (pro): Voorzitter, ik ben duidelijk geweest over onze inzet tijdens de onderhandelingen. Die formuleert u inderdaad kort en krachtig, betaalbaar, veilig, groen. Betaalbaarder, veiliger en groener is niet een soort eerste toenadering tot de VVD. Als dat die suggestie heeft gewekt, dan ben ik blij dat ik die bij deze kan wegnemen. Maar het is duidelijk volgens mij wat de ambities zijn. Dat dat taaie onderhandelingen gaan worden, dat is ook duidelijk, want die verschillen zijn gewoon groot. Tegelijkertijd sta ik hier ook vol vertrouwen om te gaan verkennen samen met de VVD ook hoe we hieruit kunnen komen.

De **VOORZITTER**: De heer Siemons.

De heer **SIEMONS** (50plus): Voorzitter, had ik toch ook nog een vraagje. Waarom heeft u gekozen voor een verkenner? Waarom bent u niet zelf de onderhandelingen ingegaan?

De **VOORZITTER**: Nogmaals, de verkenner is door de raad aangesteld, door ons allemaal. Dat is ook een besluit van u geweest, de heer Siemons.

De heer **SIEMONS** (50plus): Dat kan, maar in eerste instantie is die vraag bij ons neergelegd. Dat klopt, maar het initiatief lag natuurlijk in eerste instantie bij PRO.

De **VOORZITTER**: U mag antwoorden.

De heer **POSTMA** (pro): Dat klopt. Ik vind het ook wel een mooie vraag eerlijk gezegd, mijnheer Siemons.

De heer **SIEMONS** (50plus): Vind ik ook wel.

De heer **POSTMA** (pro): Vond u ook wel. Het is in Rotterdam gebruikelijk dat de partij die het grootste wordt, het initiatief mag nemen en een verkenner voor mag stellen. Vervolgens moet de raad daar natuurlijk, in dit geval het presidium, mee instemmen. Het leek ons ook wel verstandig om een verkenner van buiten hier neer te zetten om eens wat objectiever en wat met wat meer afstand in kaart te brengen welke meerderheden haalbaar zijn. Ik ben heel blij met hoe mevrouw Bouwkamp dat heeft gedaan en ook het rapport dat ze uiteindelijk heeft opgeleverd.

De **VOORZITTER**: Dan is nu het woord aan de heer Buijt. Dank u wel, de heer Postma.

De heer **BUIJT** (lr): Voorzitter, voor u staat een tevreden en trotse lijsttrekker van een volkspartij die al 7 verkiezingen op rij met afstand de grootste of op 1 haar na de grootste partij van onze mooie stad is geworden. Deze keer voor het eerst in ons bestaan zelfs meer stemmen en zetels heeft behaald dan de vorige verkiezingen. Leefbaar heeft gewonnen. De coalitie waar we deel van uitmaakten, hebben ruim 9.000 stemmen gewonnen. 3 van de 4 partijen van de coalitie hebben gewonnen en qua zetelaantal zijn we gelijk gebleven. We mogen alle 4 trots zijn op dit resultaat, want het was een bijzondere coalitie in een financieel zeer zware tijd. Maar GroenLinks-PvdA heeft ook gewonnen, is in absolute stemmenaantal de grootste geworden met evenveel zetels als Leefbaar. Dat verdient een felicitatie, want op veel plekken in Nederland deed de nieuwe fusiepartij het veel slechter. In heel Nederland verloren zij 138 zetels ten opzichte van 2022. De prestatie is ook echt knap die hier in Rotterdam is geleverd. In mijn ogen is er een mooie en stevige campagne gevoerd. De campagne is er om verschillen duidelijk te maken en dat hebben we deze keer goed gedaan zonder dat het heel erg onaangenaam of op de persoon werd. Af en toe. Ik kijk heel tevreden terug en ik denk dat dit echt het maximale resultaat was wat Leefbaar Rotterdam deze keer kon halen. Ook Jeroen Postma heeft een stevige en goede campagne gevoerd. Achteraf denk ik dat de nek-aan-nek peiling van Maurice de Hond in het laatste weekend uiteindelijk GroenLinks-PvdA de overwinning heeft opgeleverd. De laatste dagen is er als gevolg van de tweestrijd een duidelijke overloop van D66 naar GroenLinks geweest van waarschijnlijk 2 zetels. Mede door de tweestrijd is de groei van Forum van Democratie met 1 zetel in Rotterdam kleiner geweest dan landelijk. Ook Forum feliciteer ik met een knap resultaat, ze hebben 5.000 stemmen meer gehaald. Had ik er graag bij ons bij gehad. Onze strategie is bijna perfect uitgekapt, alleen wij hadden op 11, 10 of 12, 11 voor Leefbaar gerekend en uiteindelijk heeft de tweestrijd GroenLinks het meest gebracht. Voorzitter, ik stap over naar de verkenning. Zoals gezegd, voor u staat een trotse en geen verbitterde lijsttrekker. Ik loop hier al een tijdje rond op het stadhuis vanaf 2006 en ik ben niet verrast door wat zich de

laatste 2 weken rond die verkenning heeft afgespeeld. In 2010 eindigde PvdA en Leefbaar beide op 14 na een heuse hertelling slechts enkele honderden stemmen verschil. Ook toen kozen CDA en VVD daags na de uitslag direct voor samenwerking met de PvdA, zonder zelfs maar met Leefbaar te verkennen naar de mogelijkheden. In 2018 werd Leefbaar met 11 zetels met afstand de grootste partij van deze stad. De nummer 2 had slechts 5 zetels. Maar PvdA, D66 en GroenLinks hadden met elkaar afgesproken dat ze sowieso weigerde om Leefbaar het initiatief te geven. Wat u net zei klopt niet in alle gevallen. Zelfs niet met ons in gesprek wilde. Ik vind dit op de dag van vandaag onbegrijpelijk en ondemocratisch. Een grootste partij heeft wat mij betreft absoluut niet de garantie dat ze ook gaan besturen, maar het is democratisch gebruik dat je de grootste partij wel als eerste een verkenning laat doen. Waar de VVD onder leiding van Vincent Karremans in 2018 wekenlang alles op alles heeft gezet om een coalitie met natuurlijke partner Leefbaar mogelijk te maken, laat de huidige VVD ons na een rondje praten vallen als een baksteen. Dat voelt niet goed, dat zal iedereen begrijpen. Het is zoals Rijnmond gisteren al constateerde. Ik citeer: "door een draai van de VVD doet Leefbaar niet meer mee." Het rijmt nog ook merk ik nu. Ook hier verdient Jeroen complimenten hoe hij dit voor elkaar heeft gekregen. De angst om heel misschien buiten de boot te vallen, heeft de VVD blijkbaar verlamd. Volgens collega Versnel zou vasthouden aan Leefbaar Rotterdam, hun aanvankelijke voorkeurspartner, leiden tot stilstand en politieke blokkades. Hoezo stilstand? Hoezo blokkades? Waarom zou u wel van blok moeten wisselen en D66 niet? Het enige wat wij vroegen op basis van gesprekken die we onder andere ook met DENK en CDA gevoerd hebben, geef ook die andere partijen met 11 zetels, die partij waar u de laatste 4 jaar naar tevredenheid mee heeft bestuurd, 2 weken de tijd om te zoeken of een coalitie kansrijk was. Wat is 2 weken op 4 jaar bij zo'n fundamentele keuze hoe we deze stad gaan besturen? Afgelopen vrijdag lazen we in het verslag, is de heer Versnel van de VVD gedraaid. Onze gezamenlijke poging een meerderheid te vinden was niet makkelijk geworden. Uiteindelijk had u net als collega Karremans 8 jaar geleden misschien alsnog de draai moeten maken. Misschien ook niet, maar u heeft het allemaal niet gedaan, niet eens geprobeerd. Ik wens u veel succes in de onderhandelingen onder leiding van ex PvdA-coryfee en ex Greenpeace-actievoerder Diederik Samsom. Uw grote leider Mark Rutte heeft er goede herinneringen aan. Trots zat u samen met mevrouw Yeşilgöz, diezelfde partijleider die ten koste van alles heeft voorkomen dat GroenLinks-PvdA landelijk mocht deelnemen aan Jetten 1, op de bank bij Rick Nieman bij WNL. Om te betogen over de noodzaak van zowel een asielstop als voorrang voor statushouders van 10 jaar, omdat de druk op de sociale domeinen van Rotterdam nu al onhoudbaar was. Wij waren daar oprecht blij mee. Succes in de onderhandelingen met uw asielstop van 10 jaar. Wij zijn met 4 jaar al blij en zullen u daarmee ook complimenteren. Zo zijn we dan ook. Succes met het 10 jaar lang weren van statushouders uit deze stad, wat prominent in uw verkiezingsprogramma staat. Wij hopen oprecht dat het u lukt hierop resultaten te halen en de woningen weer naar Rotterdammers gaan. Een belangrijk thema in onze campagne. Maar u zult begrijpen dat het onderlinge vertrouwen van mijn kant zeer sterk een knauw heeft opgelopen. Aan de andere kant, zo werkt politiek. Voorzitter, ik rond af. De situatie is zoals hij nu is. Wij gaan niet bij de pakken neerzitten en in een hoekje zitten janken. Want hoe onze status ook is, wat onze status ook is, coalitie of oppositie, Rotterdammers kunnen altijd rekenen op Leefbaar Rotterdam. We hebben een ijzersterke fractie. We zijn een lokale partij. Rotterdammers Eerst. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Siemons heeft een vraag.

De heer **SIEMONS** (50plus): Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Buijt. U hebt nogal wat stemmen denk ik binnen geharkt met 2 mensen die helemaal niet op de lijst horen, vind ik tenminste. Als we het over Coenradi hebben en we hebben het over Joost Eerdmans, die notabene uitkomen voor een politieke partij JA21. Wat vindt u daarvan? Is dat naar de kiezers toe wel de juiste weg?

De heer **BUIJT** (lr): Ik ben ze ontzettend dankbaar en dat is een uitstekende keuze geweest.

De heer **SIEMONS** (50plus): Voorzitter, dat is natuurlijk een antwoord van niks. U kan dat toch wel wat definiëren?

De **VOORZITTER**: De heer Buijt gaat over zijn eigen antwoorden. Maar de vraag is nog een keer gesteld.

De heer **SIEMONS** (50plus): Ik heb nog heel weinig tijd en ik wil de heer Versnel echt nog een paar vragen stellen straks. Excuseert u me dat ik er verder niet op inga.

De **VOORZITTER**: Overigens geldt de 30-secondenregel. Als u een vraag wordt gesteld, dan mag er een antwoord op gegeven worden. 30 seconden, u moet wel een snel antwoord geven. Iedereen loopt nog te wennen aan die nieuwe rol als raadslid merk ik.

De heer **BUIJT** (lr): Ik had een luxe, als wethouder hoefde ik nooit op spreektijd te letten. Dat is nog wennen voor mij. Maar wel binnen die 30 seconden natuurlijk. De heer Coenradi en de heer Eerdmans zijn monumenten voor Leefbaar Rotterdam. Zij hebben ontzettend veel betekend voor ons. Wij zijn ontzettend trots wat zij nu in Den Haag presteren. We zetten ze met eer op onze lijst. Ik ben ze ontzettend dankbaar voor de rol die zij gespeeld hebben. Dank u wel. (*Applaus.*)

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66): Voorzitter, ook D66 betreurt het lage opkomstpercentage bij de verkiezingen. De komende periode, de komende jaren is het wat ons betreft ook echt belangrijk dat we blijven werken aan het betrekken van de Rotterdammer bij de lokale politiek. De stijgende lijn heeft plaatsgevonden, zij het niet al te veel, maar toch een beetje. Dat willen wij gewoon ook echt doorzetten. Het goede nieuws is wel, onze burgemeester gaat samen met premier Rob Jetten afseilen van de Euromast. Daar kijken wij al enorm naar uit. Maar laat ik bij dezen ook de spotlights zetten op degenen die wel zijn gaan stemmen, want dat zijn ongeveer 213.000 mensen die dat zijn gaan doen. Dankzij deze Rotterdammers weten wij waar zij naartoe willen met de stad, want de stad heeft gekozen. Grotere partijen zijn groter geworden, D66 gelukkig ook en andere partijen zijn weer kleiner geworden. Wat zegt dat? Het is in ieder geval zo dat de Rotterdammer gelijkgestemder is geraakt. Een bundeling van stemmen heeft plaatsgevonden. Daar zou je tegenin kunnen brengen dat winnende partijen succesvoller zijn geweest in het overbrengen van hun campagne, in het overbrengen van boodschap. Maar mijn reactie is dan, kennelijk sloeg die inhoudelijke boodschap dan ook wel aan. Als we naar die inhoud kijken, dan zien we dat de Rotterdammer kiest voor een progressieve koers en dat, voorzitter, doet mijn sociaalliberale hart heel veel sneller kloppen. De Rotterdammer heeft gekozen voor verandering, voor grote doorbraken. Niet voor het behoud van het bestaande, maar van het loslaten van het bekende. De Rotterdammer durft en dat is ook nodig. Iedereen ziet dat de wereld verandert. De geopolitieke situatie is heel zorgwekkend. We zijn nog maar net ontsnapt aan een verdere totale ontsporing in Iran en ik hou mijn hart vast hoe dat verder gaat. Daarnaast gaat het klimaat ook zienderogen verslechteren. Maar social media, ook iets wat we natuurlijk recentelijk weer hebben meegemaakt, heeft een ontwrichtende werking. Het is een krachtige motor voor een ontwrichtende cultuuroorlog die gaande is op social media. Verder is er te weinig geïnvesteerd in onze vitale systemen. Netcongestie, stikstof, grote veroorzakers van de terugvallende economie, achterblijvende verduurzaming en een tekort aan woningbouw. Al deze zaken zien wij terug in Rotterdam en de Rotterdammers hebben dat door. We moeten veranderen. we moeten huizen bouwen voor die woningzoekenden, maar dat betekent ook dat we met zijn allen ruimte moeten maken daarvoor. We moeten onze haven vergroenen. Dat betekent dat we moeten investeren in andere bedrijvigheid en nieuwe banen. We moeten aan de slag met onderwijs en cultuur om kansengelijkheid, sociale samenhang en het mentale welzijn van jongeren te vergroten. D66 ziet dan ook de uitslag als een oproep om

met deze uitdagingen aan de slag te gaan, met deze doorbraken te gaan werken. Maar gelukkig zijn er in Rotterdam ook kansen om vitaler en duurzamer te worden. Veel Rotterdammers zetten zich in voor de stad en voor elkaar. We zijn de meest multiculturele stad van Nederland met relatief weinig onderlinge spanningen en een bruisend cultureel leven. We hebben in onze regio veel onderwijsinstellingen, grote maatschappelijk betrokken werkgevers en het contact met het Rijk en Europa is goed. Kortom, ook al is er heel veel aan de hand in de wereld, Nederland en in Rotterdam, er zijn echt genoeg kansen om gezamenlijk het hoofd te bieden. Dat vraagt om een stevig en een besluitvaardig stadsbestuur. Een stadsbestuur dat in goed contact staat met Rotterdammers, met de regio, met het Rijk, met Europa en ook hier in de raad. Daarom gaan wij ook heel veel met vertrouwen aan de slag in de volgende fase van de onderhandelingen. Samen met PRO, VVD en DENK. Met de uitgestoken hand naar alle partijen die hier zitten, ook onze voormalige coalitiepartner Leefbaar Rotterdam en alle wat kleinere partijen in deze raad. Ik heb er zin in om samen met jullie al deze doorbraken te gaan maken. Aan de slag, ik heb er zin in. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd): Voorzitter, Rotterdam heeft gesproken en ik feliciteer iedereen met het behaalde resultaat. We zijn zeker ook zelf dankbaar voor het stevige mandaat dat wij hebben gekregen en nu is het aan ons om voortvarend aan het werk te gaan. De inzet van de VVD was en is helder, onze prioriteiten zijn veiligheid en een sterke economie. Wij willen dat iedere Rotterdammer op ieder moment van de dag veilig is en zich veilig voelt. Door steviger en zichtbaarder te handhaven en alles uit de kast te trekken om onveiligheid te voorkomen. Wij willen dat we ons in Rotterdam het goede leven kunnen blijven veroorloven. Door ambitie en werklust aan te moedigen en de best mogelijke randvoorwaarden te creëren voor ondernemerschap en investeringen in de toekomst. Wij hebben ons in de campagne bovendien laten zien als positieve, constructieve partij met een stevig programma en de sterke drang om ook echt wat voor elkaar te krijgen. Dat vereist per definitie samenwerking met andersdenkenden. Wij hebben al tijdens de campagne laten zien dat we dat echt menen en ook echt kunnen. Dat is ook in de afgelopen jaren gebleken. Van 2018 tot 2022 hebben we al in een heel bonte coalitie veel van onze doelen kunnen realiseren. Ondanks flinke verschillen hebben we ook in de afgelopen 4 jaar bijvoorbeeld met DENK goed kunnen samenwerken. Voor ons is het wat belangrijker dan met wie. Tegelijkertijd zijn natuurlijk ook wij aangetrokken tot het gemak van samenwerking met min of meer gelijkgestemden. Dan bedoel ik met name D66 en ook Leefbaar Rotterdam. Daags na de verkiezingen hebben wij de verkenner daarom laten weten het liefst met deze beide partijen een coalitie te vormen aangevuld met partijen als CDA, Volt of opnieuw met DENK. De essentie van ons vak hier is meerderheden vormen. Daarvoor moet je situaties lezen, mensen observeren, naar ze luisteren, met ze praten, tot overeenstemming komen, schipperen. Dat begint niet pas in deze verkenningsfase, het culmineert in de verkenningsfase. Onze conclusie is dat voor een coalitie met onszelf en Leefbaar Rotterdam op dit moment geen meerderheid te vinden is. Leefbaar mag dat ons verwijten, maar de realiteit is dat ze het vooral ook zelf gewoon niet voor elkaar hebben gekregen. Vrijwel alle partijen vinden dat combinaties met de verkiezingswinnaar PRO voorrang moeten krijgen. Dat is misschien een bittere pil, maar wij hebben ervoor gekozen de pleister eraf te trekken, deze situatie te aanvaarden zoals die is en aar gewoon in goede liberale traditie het beste van te maken. De grootste partij PRO heeft het initiatief. Dat is een partij die op voorhand inhoudelijk en ook gevoelsmatig ver van de VVD afstaat. De inhoudelijke verschillen waren tijdens de campagne duidelijk te horen en te zien. De gevoelsmatige afstand is er, zeker als gevolg van hoe onze partijen in de landelijke politiek tegenover elkaar hebben gestaan. Maar wij zijn positief gestemd geraakt door de verkennende gesprekken die wij de afgelopen weken met elkaar hebben gevoerd. We hebben elkaar gezien als Rotterdammers met weliswaar heel verschillende perspectieven en ook prioriteiten, maar die een sterke drang met elkaar delen om onze stad vooruit te brengen. Wij willen niet aan het verleden hangen, maar de toekomst vormen. Al het werk ligt nog voor

ons. Maar wij denken dat we het met die mindset mogelijk zouden kunnen maken om die grote tegenstellingen te overbruggen en vanuit het brede midden een reeks doorbraken te bereiken waarmee we weer echt vooruit kunnen. Jarenlang, die ook voor de lange termijn stand zullen houden. Op veiligheid, op economie, op wonen, op de inrichting van de stad, op meedoen, op migratie, op de jeugd. Precies wat in politiek Den Haag al veel te lang niet lukt. Misschien kunnen wij wel een goed voorbeeld zijn. Er zitten ook grote politieke risico's aan, dat hoeft niemand ons uit te leggen. Het kan ook gewoon mislukken, zeer zeker. Maar het is in potentie veel te waardevol om niet heel serieus te proberen en dat gaan wij ook doen. Met PRO, met onze vrije vrienden van D66, met onze vroegere vrienden van DENK en ik hoop met alle andere fracties die zich in onze ambitie herkennen. Wij hebben er heel veel zin in het werk dat voor ons ligt. Voor een veilig, welvarend en sterk Rotterdam. Dank u wel. *(Applaus.)*

De **VOORZITTER**: De heer Buijt heeft een vraag.

De heer **BUIJT** (lr): Ik heb helaas heel kort de tijd. U geeft een opsomming ook in uw brief aan de verkenner van een zestal thema's en daar heeft u het helemaal niet over statushouders, over asiel, over migratie. Heeft u dat al ingecalculeerd dat u daar helemaal niets op gaat binnenhalen?

De **VOORZITTER**: De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd): Nee, ik heb het net ook genoemd.

De **VOORZITTER**: De heer Buijt.

De heer **BUIJT** (lr): U heeft net het woord migratie tussen neus en lippen 1 keer genoemd, maar ziet u daar kansen voor de VVD in deze constellatie? Want het was 1 van uw hoofdthema's. In de landelijke media waar u bent verschenen, heeft u het alleen maar over dit thema gehad.

De **VOORZITTER**: De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd): Het ligt natuurlijk heel verleidelijk om vooruit te lopen op de inhoudelijke resultaten van deze verkenning, maar ik ga dat niet doen.

De **VOORZITTER**: De heer Buijt.

De heer **BUIJT** (lr): Die had ik niet zien aankomen, dit antwoord. Tot slot probeer ik het ook aan u te vragen. U zei tegen mij van, ik heb met Postma gesproken, redelijke Vent. Welke beloftes heeft u daar gekregen dat u zo'n goed gevoel heeft gekregen dat u in 1 week uw beste bondgenoot, samen opgetrokken, dat u die zomaar heeft laten vallen? Want u gaat er nu heel makkelijk overheen, maar het is nogal wat. U stapt daar nu zo overheen. Er zat geen meerderheid in, het was heel ingewikkeld. We willen het ook helemaal niet proberen. Dat zijn niet de geluiden die wij hebben gehoord. Waarom heeft u dat niet op zijn minst geprobeerd om mogelijk te maken? Dan kunt zeggen de pleister daar aftrekken. Wat is 2 weken op 4 jaar?

De **VOORZITTER**: De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd): Ik ga ook langer dan die 30 seconden hiervoor gebruiken, maar ik heb de tijd, mevrouw de griffier. Om heel eerlijk te zijn valt het me ook niet licht. We hebben, hoewel dat niet onze natuur is, ook hier behoorlijk over zitten tobben bij de VVD. Maar het is ons vak om inschatting te kunnen maken van wat haalbaar is. Om met mensen te praten, om goed naar ze te luisteren, om te zien wat er gebeurt, ook te zien wat er niet gebeurt. We hebben gezien dat niks van wat nodig zou zijn om als tweede partij het initiatief naar je toe te

trekken en toch een coalitie te vormen, niets daarvan hebben we zien gebeuren. Dat is een pijnlijke constatering. In 2018 is dat vergelijkbaar geweest, toen hebben we er veel langer over gedaan om die conclusie zitten trekken. Ook met die ervaring op zak hebben wij gedacht, we gaan nu veel eerder die pleister eraf trekken. Ik heb geen enkele toezegging gekregen van Jeroen Postma. Behalve dat ik in hem ook heb gezien wat ons zo sterk drijft, namelijk dat wij deze stad vooruit willen brengen. Dat het daarvoor nodig is om tegenstellingen te overbruggen en ook naar die lange termijn te durven kijken. Dat heb ik gezien en ik heb er daarom vertrouwen in. Of dat vertrouwen ook zal worden bewaarheid, dat zullen we in de komende weken gaan ervaren.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk): Dank u wel, voorzitter. Allereerst willen wij als DENK PRO feliciteren met haar overwinning. Natuurlijk ook felicitaties aan Leefbaar Rotterdam, die net als PRO 11 zetels wist te behalen. Als DENK zijn wij ook zeer tevreden met de uitslag van deze verkiezingen. Met ruim 3.000 stemmen groei laten Rotterdammers zien dat zij ons vertrouwen en dat zij zich herkennen in het geluid dat wij laten horen in deze stad. Die groei zien wij terug in de wijken bij bewoners die zich herkennen in een politiek die staat voor gelijke kansen, rechtvaardigheid en verbinding. Voor ons is dat niet alleen een resultaat, maar vooral ook een opdracht om het vertrouwen de komende 4 jaar weer waar te maken. Tegelijkertijd zien we dat bijna 6 op de 10 Rotterdammers niet hebben gestemd en dat vraagt om reflectie. Voelen mensen zich nog voldoende gehoord? Laten wij goed genoeg zien dat de besluiten die hier worden genomen juist hun leven raken? Het is daarom een gezamenlijke opdracht van deze raad om de komende 4 jaar te werken aan meer vertrouwen in de lokale democratie en om meer Rotterdammers te betrekken in hetgeen wat wij doen. Hun stem doet ertoe en het is aan ons om dat zichtbaar te maken. De uitslag van deze verkiezingen geeft ons 1 duidelijke opdracht, laat zien dat politiek werkt voor Rotterdammers, dat wij besluiten nemen die mensen terugzien in hun dagelijks leven en dat wij verschil maken in de wijken. Daar worden wij op afgerekend. Voorzitter, wij bedanken de verkenner mevrouw Bouwkamp voor haar werkzaamheden, de constructieve gesprekken en natuurlijk het advies. De afgelopen 4 jaar hebben wij verantwoordelijkheid genomen in een college met Leefbaar Rotterdam, de VVD en D66. Nu ligt er een advies om gesprekken te voeren met PRO, VVD en D66. Deze combinatie van partijen doet wat ons betreft ook echt recht aan de diversiteit van de stad en aan de uitslag van de verkiezingen. Maar laat ik daar helder over zijn, voor DENK verandert er niets aan onze inzet. Wij zitten hier niet per se voor politieke combinaties, wij zitten hier om te leveren. Om het maximale te halen voor die Rotterdammers. Niet omdat het makkelijk is, maar omdat het nodig is. Dat vraagt ook dat partijen bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen. De komende periode, voorzitter, staat in het teken van onderhandelingen en de vorming van een nieuw college. Wat DENK betreft heeft Rotterdam behoefte aan een bestuur dat eerlijk en betrouwbaar is richting alle Rotterdammers. Dat blijft investeren in gelijke kansen met nadruk op onderwijs, werk en betaalbaar wonen. Dat bruggen blijft bouwen tussen wijken en gemeenschappen. Dat krachtig optreedt tegen uitsluiting en discriminatie. Dat zich onverminderd inzet voor armoedebestrijding. Natuurlijk zijn er verschillen, soms ook grote verschillen. Maar de afgelopen 4 jaar hebben wij laten zien dat je ondanks verschillen samen kunt werken in het belang van onze stad. Dat vraagt volwassen politiek. Politiek dat kijkt naar wat Rotterdam nodig heeft en niet alleen naar wat de verschillen zijn tussen verkiezingsprogramma's. Daarom stellen wij ons bij de komende coalitievorming steeds de vraag waar de Rotterdammer het meest baat bij heeft, want uiteindelijk is dat waar het hier om draait. Tot slot, voorzitter. Wij wensen de formateur Diederik Samsom veel succes en wijsheid bij het vervolg van dit proces. Wij blijven ons inzetten om het maximale te bereiken voor alle Rotterdammers. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Siemons.

De heer **SIEMONS** (50plus): Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraagje met betrekking tot uw kieslijst. U heeft op de kieslijst wel 8 personen staan die niet uit Rotterdam komen. Zelfs uit Veenendaal haalt u ze. We hebben het over het vertrouwen naar de kiezers toe. De opkomst willen we stimuleren. Maar die mensen die niet uit Rotterdam komen, maken zeker geen kans om hier in de raad te komen. Daar komt nog bij dat de heer Van Baarle zowel u als lijstduwer in Rotterdam hebt staan, maar zelfs ook in Den Haag. Dat zijn toch niet de signalen die je af kan geven aan de kiezers in deze stad?

De **VOORZITTER**: De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk): Voorzitter, het klopt dat wij een super diverse lijst hebben gehad met 50 prachtige kandidaten die hebben gesolliciteerd voor een positie op onze kandidatenlijst. Die komen uit heinde en verre en ook uit Veenendaal, dat klopt. We zijn een partij die openstaat voor iedereen, ook voor mensen uit Veenendaal of andere gemeentes als zij zich kandidaat willen stellen en bereid zijn om uiteindelijk ook in Rotterdam te wonen als zij gekozen worden. Om die reden heeft de kandidaatstellingscommissie ze op de lijst gezet. Dat geldt ook voor Stephan van Baarle, die als lijstduwer op de lijst heeft gestaan.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Siemons.

De heer **SIEMONS** (50plus): Ik vind het een prachtig verhaal. U redt zich er mooi mee, maar het vertrouwen van de kiezers zal u hier niet mee winnen.

De heer **ACHBAR** (denk): Waarvan akte, voorzitter. Ik ben blij met de verkiezingsuitslag. Het heeft toch een groei laten zien ten opzichte van de uitslag van 2022. Als ik hem dan zo zou moeten beoordelen, zou ik het juist zien als een positief effect. Het heeft misschien nog wel wat meer stemmen opgeleverd juist.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Hamhuis en hij heeft tevens zijn maidenspeech.

De heer **HAMHUIS** (fvd): Voorzitter, collega-raadsleden, we spreken vandaag over de verkiezingsuitslag en over het rapport van de verkenner. Ik wil graag beginnen met een dankwoord. Een dankwoord aan al onze kiezers, de mensen die bij de verkiezingen op Forum voor Democratie hebben gestemd. Wij zijn verdubbeld in het kiezersaantal en inmiddels zijn er meer dan 10.000 Rotterdammers die hun vertrouwen in ons hebben gelegd. Dat stemt mij en mijn fractie zeer positief. We gaan ons in de komende 4 jaar enorm hard inzetten voor onze belangen. Maar voorzitter, we zagen het al aankomen en ook bij deze verkiezingen was de opkomst schrikbarend laag. Minder dan de helft van Rotterdammers heeft de moeite genomen om te gaan stemmen. Dat zegt wat over het vertrouwen van onze inwoners in de lokale politiek en dat zegt wat over de betrokkenheid van onze bestuurders en onze raadleden bij onze inwoners. Mensen verliezen hun vertrouwen in de politiek en is dat ook meer dan logisch. Want Rotterdammers worden namelijk al decennialang niet meer gehoord. Referenda die keer op keer kunnen worden ingevoerd, worden niet ingevoerd. Dat terwijl besluitvorming direct gevolgen heeft op de levens van onze inwoners. Dat is gewoon een keuze, een politieke keuze die bewust wordt gemaakt om de besluitvorming niet te betrekken bij onze inwoners, terwijl het hun levens juist zo raakt. Problemen die in deze stad jaar na jaar niet worden opgelost. Ons openbaar vervoer dat vies, onveilig en gedateerd is. Autoluw beleid in onze binnenstad door middel van het lukraak afsluiten van straten zonder concrete plan en zonder inspraak van omwonenden of ondernemers. Bewoners die inspraak vragen bij de plaatsing van windturbines, parkeerbeleid, stratenplan en sloop- en nieuwbouw, keer op keer wordt het hier genegeerd. Een gemeente die het zelfs toestaat en initieert dat onze eigen inwoners, de mensen die financieel en maatschappelijk bijdragen aan onze gemeente, moeten betalen om een auto voor de deur te parkeren of naar de supermarkt

te gaan. Het is onvoorstelbaar. De tentakels van het parkeerbeleid rijken inmiddels tot in wijken ver buiten het centrum. Hier is geen goed woord voor over en geen goed argument voor te verzinnen. Geen enkele Rotterdammer wil dit, niemand vraagt erom en toch gebeurt het. De raad gaat gewoon weer over tot de orde van de dag met vergaderen, procedures en zinloze moties indienen, in plaats van de wijken ingaan en problemen daadwerkelijk op te lossen. Ik vraag me soms af, waar in deze raad is de Rotterdamse daadkracht en mentaliteit gebleven? Of zitten jullie hier misschien puur voor het politieke baantje? Voor de bestuurderspost? Ik kijk dan specifiek naar de zogenaamde rechtse ondernemerspartij die koste wat het kost wil besturen dat ze nu mogelijk wellicht een extreemlinks college gaan faciliteren. Ze willen gewoon alleen maar besturen, een bestuurderspostje en verder kan het ze helemaal niets meer schelen. Dan moet u het zelf maar uitzoeken. Het vermijden van het contact met Rotterdammer gaat inmiddels zover dat grote besluiten soms achter gesloten deuren worden genomen, zoals de plaatsing van een nieuwe Maasbrug die de wijk De Esch in feite compleet wegvaagt. Als bewoners naar een beslissende financiële raadsvergadering willen gaan, dan worden de deuren van de raad gesloten. Dan wordt er gezegd, dat zijn procedures als het om grote financiële projecten gaat. Maar procedures staan in deze raad blijkbaar boven onze inwoners en boven transparant bestuur. Wat ons betreft komt er zo snel mogelijk een wethouder Burgerparticipatie. Iemand die ervoor zorgt dat de stem van Rotterdammer niet alleen wordt gehoord, maar ook daadwerkelijk invloed heeft op beleidsthema's. Want als wij blijven toekijken en weer 4 jaar op de oude voet verder gaan, dan glijdt onze lokale democratie in rap tempo af richting haar faillissement. Wij willen een fundamentele cultuuromslag in onze ambtelijke organisatie en stadsbestuur. Een cultuur waarin beleid niet alleen wordt bedacht, maar ook wordt getoetst aan de behoefte van Rotterdammers door middel van bindende referenda. Ik roep de 4 partijen op die nu mogelijk een college gaan vormen, voer die referenda gewoon in. Doe het gewoon en zo snel mogelijk. Maar veel partijen en ook de mogelijke collegepartijen willen daar niets van hebben en dat begrijp ik heel goed. Als we alle grote thema's van onze tijd aan de bevolking voorleggen, is het peperdure klimaatbeleid direct van tafel, wordt het parkeerbeleid meteen ingetrokken, worden er geen windturbines geplaatst, neemt onze stad niet 1 extra asielzoeker meer op en wordt de voorrang voor statushouders direct ongedaan gemaakt. Maar bijna de hele raad wil gewoon doorgaan met dit beleid, terwijl Rotterdammers dat niet willen. Dat is de reden dat opkomst zo dramatisch laag is. De mensen zijn het vertrouwen in politici zoals jullie totaal verloren. Het wordt tijd dat jullie eens gaan begrijpen dat de manier waarop jullie politiek bedrijven niet de oplossing is voor probleem, maar het fundament van het probleem. Het is daarom tijd voor een nieuwe politieke koers, een nieuwe politieke wind en die ga ik met Forum voor Democratie de komende 4 jaar hier invoeren. Dank u wel. (*Applaus.*)

De **VOORZITTER**: Wij gaan geen gebaren van afkeuring of goedkeuring toestaan hier. (*Er wordt buiten de microfoon gesproken.*) Als maidenspeech mag er geklapt worden, maar op de inhoud laten wij ons altijd los van wat er allemaal gezegd wordt. Hartelijk dank en gefeliciteerd met uw maidenspeech. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda): Dank, voorzitter. Wij zijn opgelucht dat de opkomst hoger is dan 4 jaar geleden, maar 40 procent is nog steeds veel te weinig en landelijk scoren we het laagst. Het blijft onverminderd veel werk aan de winkel om de Rotterdammer te laten horen, zien en voelen dat de lokale politiek ertoe doet en dat we met zijn allen de democratie hebben te beschermen door op zijn minst onze stem te laten horen. Daarom wil ik beginnen met het indienen van een motie samen met Volt, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en BIJ1 'blijvende aandacht voor de opkomst'.

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Blijvende aandacht voor de opkomst

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2026, ter bespreking van de uitslag van de verkiezingen van 18 maart 2026 en het advies van de verkenner;

constaterende dat;

- de opkomst in Rotterdam is gestegen van 38,9% naar 40,6%;
- Rotterdam nog steeds de stad is met de laagste opkomst van Nederland;

overwegende dat;

- de inzet van de afgelopen jaren voor een hogere opkomst niet mag verslappen;
- er vanuit de stad veel klachten waren over de vindbaarheid van met name kandidaten voor de wijk- en dorpsraden;
- de digitale informatie over wijkraadskandidaten makkelijker vindbaar had kunnen zijn;

roept de raad op;

- in gezamenlijkheid met het nieuw te vormen college zich blijvend in zal zetten om te opkomst bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen opnieuw te laten stijgen;
- in de evaluatie opkomstcampagne extra aandacht gegeven moet worden aan de rol van de wijkkranten en eventuele verbetermogelijkheden in kaart te brengen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, L.P.A. Dekkers, Z.P. Coşkun, G.G. van Dijk en T.J.D. Isaack

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Voor het CDA, voorzitter, was de uitslag niets minder dan een deceptie, omdat we op 1 zetel bleven steken. Voor de talloze mensen die de afgelopen weken tegen mij en mijn partijgenoten hebben gezegd dat we meer hadden verdiend en ons meer was gegund, heb ik maar 1 boodschap, had dan op ons gestemd. Maar ook al is de deceptie groot, voorzitter, ons glas is halfvol. We hebben zowel absoluut als procentueel fors gewonnen en zijn van de elfde partij de zevende van de stad geworden en hebben voor het eerst in 36 jaar een verkiezingswinst geboekt. Het CDA Rotterdam voelt zich gesterkt, heeft energie en ambitie en is vol vertrouwen in de toekomst. De verkiezingscampagne draaide helaas vooral om de polariserende slogan links of Leefbaar en het werd links en Leefbaar. Wij lieten eerder al optekenen dat de stad niet zat te wachten op de zoveelste strijd tussen links en rechts, omdat we er niks mee opschieten als we eerst 4 jaar naar rechts en daarna 4 jaar naar links buigen. Maar het was wel wat we kregen en dat is ook in de uitslag duidelijk te zien, die weerspiegelt de opgezochte polarisatie. Maar volgens het CDA moeten we in deze wereld, in dit land en in deze stad voorbij links en rechts en voorbij progressief of conservatief. We leven in de eindfase van een wereld die we kennen en we moeten naar de beginfase van een wereld die we nog niet kennen. Everything has to change to stay the same. Zeg het mij maar, is dat conservatief of progressief? Het is in de eerste plaats aan politiek leiders om de weg te wijzen naar die nieuwe wereld en die nieuwe stad en ons over die weg te leiden. Daar heeft de Rotterdammer niet alleen vandaag of morgen, maar tot in lengte van jaren wat aan. Niet in de laatste plaats al die Rotterdammertjes die nu klein, maar straks groot zijn. Dit alles vereist wat het CDA betreft visie, verbinding en vakmanschap. Er is een gedeelde visie nodig op de stad die we willen worden. Een stad waar generaties na ons net zoveel van kunnen houden als wij. Een visie waarin we bijvoorbeeld de wooncrisis aanpakken door te werken met ontwikkelaars die waarden willen toevoegen aan de stad in plaats van alleen aan de businesscase. Dan kunnen we de eindeloze discussies over percentages en in de segmenten overbruggen. Een visie waarbij we opvang, zorg, ondersteuning en betaalbaar wonen bieden om dakloosheid te bestrijden. Dan kunnen we een brug slaan tussen duurzame oplossingen en het direct aanpakken van zichtbare

symptomen. Dat geldt ook voor veiligheid. Het gaat niet alleen om extra handhaving of inzet op preventie, het is allebei. Een stad met visie doet allebei in de wetenschap dat voorkomen altijd beter is dan genezen. We hebben een visie op de haven nodig waarin we de ondernemers in de haven vertrouwen en bouwen op hun ondernemersinstinct. Dat ze altijd de weg zal wijzen naar een duurzaam verdienvermogen en een haven van innovatie in plaats van overslag, distributie en fossiele industrie. Als je als stadsbestuur dan deuren in Brussel en Den Haag weet te openen, ontwerp je de Rotterdamse haven opnieuw als toegangspoort naar Europa, het continent van de kwaliteit. Zo overbrug je verschillen tussen aan de ene kant ondernemers wegpesten door ze met regels te overladen en aan de andere kant ondernemers te pampieren die op de stad parasiteren. Met een langjarige en positieve visie op de stad kunnen we armoede echt te lijf gaan door een integrale aanpak gericht op onderwijs, werk en inkomen, wonen en welzijn voor een kansrijke toekomst voor Rotterdammers. Dan hoef je geen goede sier te maken met het uitgeven van geld dat op de plank is blijven liggen, omdat je 2 voorgangers er zo kort zaten dat ze nooit de kans kregen het uit te geven. Als je een visie hebt op de stad dan zie je vanzelf een florerend stadscentrum voor je als een autoluwe, groene en schone verblijfplaats waar iedereen wilde graag wil winkelen, zaken doen en wonen. Dan overbrug je de kortzichtige verschillen tussen partijen over autootje pesten, wel of geen baan in het tunneltracé of het een paar weken tijdelijk afsluiten van De Meent en sla je de handen ineen met ondernemers in de binnenstad om het samen voor elkaar te verkrijgen. Voorzitter, ik had het over verbinding. Hoe groot we onszelf ook wel eens wanen hier aan de Coolsingel, Rotterdam is, wordt en blijft vooral gebouwd op de schouders van sterke gemeenschappen in verbinding met elkaar en ondersteunt en versterkt door de talloze sociale initiatieven die iedere dag opnieuw vanzelf ontstaan. Dat is Rotterdam in al haar verscheidenheid, diversiteit en veelkleurigheid. Een sterk stadsbestuur moet de kunst verstaan zich naast en achter al deze initiatieven te scharen en er als overheid voor hen te zijn als er hulp nodig is. In nauw contact en afstemming met onze fantastische wijkraden die in de haarvaten van de stad zitten. Zo'n stadsbestuur in verbinding met de stad zal het niet overkomen dat er bij het sluitend maken van de begroting per ongeluk een kaalslag plaatsvindt op precies dat wat de samenleving veerkrachtig maakt. Voorzitter, ten slotte het vakmanschap. Rotterdam is een stad van vakmanschap, maar aan de Coolsingel leggen we de lat voor het vakmanschap van onze politiek bestuurders niet hoog genoeg. Als bestuurder van de tweede stad van Nederland heb je actief deuren te openen in Den Haag en Brussel en doe je er per definitie alles aan om voor je voorstellen een brede meerderheid in de raad te organiseren. Een coalitiemeerderheid van 23 of 25 zetels in de Rotterdamse raad maakt niet zoveel verschil. 18 Kamerleden, 5 ministers, 3 staatssecretarissen in Den Haag en 188 zetels in Brussel des te meer. Deze stad verdient het om bestuurd te worden voorbij de horizon van een raadsperiode van 4 jaar, zoals de fractievoorzitter van PRO al schreef in zijn brief aan de verkenner. De stad vraagt om een politiek van de lange adem die de grote opgaves aanpakt voor minimaal de komende 10 tot 20 jaar. Als CDA vullen wij aan dat daar het doorbreken van de status quo en bestuurlijk lef en vakmanschap voor nodig is. Ik sluit af, voorzitter, met het advies van de verkenner. Als CDA Rotterdam hebben wij dit alles in 2 fijne, inhoudelijke en vertrouwenwekkende gesprekken verteld aan de verkenner, al het voorgaande. We hebben ook aangegeven dat we graag met veel positieve energie en ambitie hieraan onze bijdrage willen leveren. Ook al adviseert de verkenner nu eerst een variant met 3 van de 4 zittende partijen, waarbij slechts de grote rechtse partij ingeruild wordt voor de grote linkse, de deur van het CDA stond en staat open. Onze energie is niet gekraakt, onze liefde voor Rotterdam is niet afgenomen en onze ambitie voor deze wereldstad is onverminderd groot. Wees welkom.

De **VOORZITTER**: De heer Hamhuis.

De heer **HAMHUIS** (fvd): Dank u wel. Ik heb een vraag aan de heer Segers-Hoogendoorn. Ik heb kennis genomen van zijn moties. Daarin onder andere in de motie 'blijvende aandacht voor de opkomst' roept hij de raad op om zich blijvend in te zetten voor een hogere opkomst bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen. Maar voorzitter, als dit het niveau is van de

moties die hier worden ingediend, dan hou ik mijn hart vast voor de komende 4 jaar. Want wat zegt de heer Segers-Hoogendoorn nu? Ik denk dat iedereen het erover eens is dat de opkomst omhoog moet. Maar waarom dient hij een motie in zonder concreet voorstel? Ik zou willen adviseren om als u zo'n motie in het vervolg weer indient, om dan gewoon minimaal 4 concrete maatregelen die u goed lijkt te adviseren aan het college. Niet alleen maar een lege huls, want dan blijven we hier oneindig lang moties indienen en oneindig lang stemmen. Maar daar hebben we helemaal niets aan.

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Dank voor deze vraag. Ik zou de heer Hamhuis allereerst willen adviseren om in het vervolg niet alleen het dictum van de motie te lezen, maar ook de overweging en constatering. Dat is misschien goed om een keer te doen. Staat wat meer inhoud in. Ik ga iets langer mee dan u. Ik weet wat wij de afgelopen 4 jaar hier in deze raad, maar ook de griffie en alle mensen die hier in het stadhuis werken, het college, de burgemeester, allemaal ingezet hebben om de opkomst te verhogen. Deze motie zegt niks anders dan, wees nu niet blij met deze iets hogere opkomst, maar zorg ervoor dat die aandacht die we de afgelopen 4 jaar hebben gehad er onverminderd blijft om ook over 4 jaar weer opnieuw een vele hogere opkomst hebben. Dat is wat er in de motie staat. Dat gaan we met de raad doen. Als ik uw voorstellen zo hoor, dan weet ik niet zeker of u daarin meegaat, maar ik denk dat ik een ruime meerderheid heb. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Hamhuis.

De heer **HAMHUIS** (fvd): Dank u wel voor uw antwoord. Natuurlijk steunen wij elk voorstel van harte die het in onze optiek mogelijk maakt om een hoger opkomstpercentage te krijgen. Maar u ging er blijkbaar van uit dat hier in de raad en in het college een meerderheid was om die maatregelen die de afgelopen jaren zijn ingevoerd voor dat hoge opkomstpercentage, dat die maatregelen zouden komen te vervallen of iets dergelijks? Begrijp ik dat goed? Want waarom is anders motie nodig? Het is meer het punt dat we niet onnodig moties moeten indienen. Dat is ook zonde van de tijd en ik zou dit scharen onder een onnodige motie.

De **VOORZITTER**: Of een motie onnodig is, bepaalt de raad altijd zelf nog. Dat kunnen ze in hun stemgedrag laten zien. Maar de heer Segers-Hoogendoorn mag hierop reageren.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Dank voor de appreciatie van de heer Hamhuis van mijn motie. Ik denk niet dat het CDA in dit huis overigens bekend staat als een partij die moties voor de Bühne indient, maar ook dat is denk ik in het verleden duidelijk aangetoond. Deze motie heeft als bedoeling nogmaals om niet op onze lauweren te gaan rusten omdat we misschien 4 jaar geleden de bodem hebben bereikt. Maar om nog steeds te zeggen, er is alles en dan ook alles aan gelegen om dat opkomstpercentage wat nog steeds veel en veel te laag is, opnieuw omhoog te krijgen, ook over vier jaar. Dat is wat deze motie doet en ik reken op uw steun.

De **VOORZITTER**: De heer Hamhuis.

De heer **HAMHUIS** (fvd): Nogmaals, dank voor het antwoord. Dan ga ik ervan uit dat het CDA hartelijk onze moties omtrent bindende referenda zal steunen voor een hoger opkomstpercentage en meer betrokkenheid van onze inwoners bij de democratie.

De **VOORZITTER**: Die motie moet dan nog wel ingediend worden. In het vervolg, we zien ze tegemoet.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): De heer Hamhuis is niet zo van de procedures, dat hebben we al gehoord in zijn bijdrage. Maar het CDA zal niet zo snel moties ondersteunen die gaan over bindende referenda. Want wat u doet met referenda is hele ingewikkelde vragen, die wij hier met 45 mensen van alle verschillende pluimage en met een verschillend kompas op de wereld proberen tot voorstellen te krijgen, die versimpelt u tot een ja of nee. Dat is precies waarom dat mensen op een gegeven moment geen vertrouwen meer zouden hebben in de politiek. Wij zien niet bindende referenda als een mooi middel om ervoor te zorgen dat de politiek dichterbij Rotterdammers komt te staan. Wij vrezen juist het tegenovergestelde. De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan gaan we nu mevrouw Coşkun het woord geven.

Mevrouw **COŞKUN** (pvdd): Dank je wel, voorzitter. Ik sta vandaag voor u met gemengde gevoelens. Ik wil de komende tijd 3 dingen met u delen. 1, hoe wij die verkiezingsuitslag zien. 2, hoe wij kijken naar de eerste keuze van de grootste partij van deze verkiezingen. 3, hoe wij in de komende 4 jaar samenwerken aan de politieke participatie van de Rotterdammers echt beïnvloed wordt. Hij is vaker heel erg uitgebreid besproken. Eerst de uitslag. We zijn blij dat de Partij voor de Dieren vertegenwoordigd blijft in de gemeenteraad om Rotterdam nog groener, diervriendelijker en rechtvaardiger te maken. Ik had echter meer partijgenoten in deze stoel gezien, maar strategisch stemmen is in Rotterdam bijna een traditie geworden, ook bij deze verkiezingen. Nu hoopten we dat de verkiezingsbeloftes van de grootste partij van deze stad PRO overeen blijven en dat wij de komende 4 jaar aan goede progressieve stappen konden zetten, maar daar lijkt het niet erg op als wij het rapport van de kenner lezen. Progressieve stappen betekenen voor ons 1 urgente koers, dat wij PRO klimaat zijn. Dat betekent dat wij bij alle gemeentelijke beslissingen kijken of deze Rotterdammers helpen zich veiliger te voelen. Een veilige leefomgeving voor mens en dier en rechten voor de natuur. Die urgentie hiervoor is alleen maar groter geworden. Dat zeggen wij niet alleen, maar ook het Planbureau voor Leefomgeving en Infrastructuur. In een recent verschenen rapport zegt PBL dat alle overheidslagen, van landelijke overheid tot aan de waterschappen, klimaat adaptieve maatregelen moeten nemen als wij veilig onder de zeespiegel willen blijven wonen. Bijna overal in Rotterdam. Voorzitter, deze maatregelen zijn niet alleen nodig voor de happy few rijken, maar ook voor mijn buurtgenoten bijvoorbeeld in de Agniesestraat die doodsbang zijn voor de stijgende energieprijzen. Voor Bloemhoffers die in scheve beschimmelde woningen wonen. Wat Partij voor de Dieren betreft zouden we meteen moeten beginnen met energie sparende maatregelen met collectieve energievoorzieningen en collectieve woonvormen. Dit is de kern van de progressieve stappen die wij verwachten van een progressief Rotterdams beleid. Klimaatrechtvaardigheid boven alles. Gaat de voorgestelde coalitie vervolgens deze progressieve stap ondernemen? Wij zijn bang van niet, voorzitter. Dan als tweede, wat vinden wij van de keuze van de grootste winnaar van de verkiezingen? Het is vaker gezegd, maar met de VVD aan boord gaan we niet die kant op. Met de VVD aan boord gaan we door met business as usual. Wij zien die verkiezingsbeloftes van PRO verdwijnen als sneeuw in de zon. Terwijl ze juist recht tegenover de VVD stonden. Wij hebben net van de heer Postma en de heer Versnel hele odes aan verzoeningen gehoord, maar voorzitter, hoe ziet het met deze verzoening eruit? Niet in theorie, maar in praktijk. Niet in mooie woorden, maar in praktijk. Wil de VVD nu ineens wel een tunnel en behoud van De Esch polder? Willen ze nu wel het vliegveld sluiten en Noorderbos mogelijk maken? Is het autovrije centrum voor schone lucht nu wel bespreekbaar? Geen kerncentrales in de derde Maasvlakte? Want ik was erbij toen lijsttrekker van PRO vol trots zei tegen de VVD dat zij niet wilde werken aan de barvriendjes van de VVD. Zijn ze nu zelf vriendjes geworden? Nog heel belangrijk, de VVD wil 0 sociaal bouwen. We kunnen wel overbruggen, maar hoe reëel is die overbrugging? PRO heeft bergen beloofd aan sociaal wonen, hoe gaan ze dit overbruggen? PRO, de VVD is niet sociaal. We houden ons hart vast. Dan als derde en laatste wil ik stilstaan bij de vraag hoe wij de komende 4 jaar samenwerken om de politieke participatie van de Rotterdammers echt te versterken. Net als veel van mijn collega-raadsleden maak ik me zorgen en dat is niet goed. Wij moeten vandaag beginnen met de verhouding van 40/60 over 4 jaar om te draaien. Daarbij vinden we de samenwerking met de vele nieuwe wijkraadsleden

essentieel. Wij vinden het ontzettend jammer dat door de manier waarop wij de wijkraadsverkiezingen hebben georganiseerd veel actieve wijkbewoners die juist zonder partijpolitiek wilde werken zijn afgehaakt. Dat is zonde en helpt absoluut niet om de participatie van de partijloze betrokken bewoners te vergroten. Daarom stel ik voor om de samenwerking met de wijkraden zo snel mogelijk ook te agenderen in de commissie Bestuur en Organisatie. Fijn dat PRO dat ook wil, die dat net ook gevraagd heeft, daar vinden wij elkaar wel. Niet wachten tot 4 maanden voor de verkiezingen en dan komen we met de marketingstunt van zoals abseilen van de Euromast, maar nu beginnen met de opbouw van vertrouwen. Want progressief betekent voor ons ook proactief aan de slag. Dank u wel. (Applaus.)

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Dekkers.

De heer **DEKKERS** (volt): Voorzitter, afgelopen maand stond de Rotterdammer aan het roer en gingen net iets meer dan 40 procent van onze stadsgenoten naar de stembus. Het is mooi dat de opkomst iets is gestegen en dat de burgemeester gaat afzeilen. Maar laten we eerlijk zijn, met de laagste opkomst van het land scoren we als stad gewoon een onvoldoende. Voorzitter, we zullen de komende jaren ook ons best moeten doen om de Rotterdammer die niet naar de stembus is gegaan, ook te vertegenwoordigen en meer te betrekken bij de lokale politiek. Ook zullen we de behoeftes van de Rotterdammer die op 1 van de partijen heeft gestemd die niet in de raad zijn gekomen goed mee moeten nemen. Hierbij wil ik het in het bijzonder 2 partijen uitlichten. JOU, lijst Verkoelen die het perspectief van de vrouw centraal heeft gezet in een dijk van een campagne. Rotterdam NEXT die het perspectief van jongeren als uitgangspunt nam en vele jonge kiezers enthousiast heeft gemaakt voor de politiek. Volt zal zich inspannen om ook deze perspectieven de komende jaren echt te vertegenwoordigen. Voorzitter, de aandacht in deze campagne werd getrokken door polariserende krachten. Een ouderwetse strijd tussen Leefbaar en links en we kregen ook Leefbaar en links. Wat betreft de verkiezingsuitslag is er feitelijk 1 partij die meer dan 1 zetelwinst voor haar rekening nam en daar willen we PRO mee feliciteren. Proficiat. Niet zo'n hele goede grap. Wat ons betreft is het logisch dat het initiatief bij PRO ligt voor de verdere formatie. Voorzitter, in het advies van de verkenner werden de grote opgaven voor onze stad geschetst. De overtuiging is hierbij om de transitie op onderwerpen als verduurzaming van de haven, mobiliteit, vergroening en de woningbouw met een gedeelde langetermijnvisie te begeleiden. Tegelijkertijd dienen we als Rotterdam een sterke partner voor het Rijk en Europa te zijn. Als Volt Rotterdam kunnen we ons hier volledig in vinden. Voorzitter, het advies om de verdere onderhandeling met PRO, D66, VVD en DENK vorm te geven, roept bij ons echter een dubbel gevoel op. Enerzijds zien we de logica aan de praktische kant. 3 van de 4 partijen nemen al zitting in het college en er ontstaat een ruime meerderheid wat betreft het aantal zetels. Anderzijds zien we een behoorlijke uitdaging aan de inhoudelijke kant. Op de links-rechts-as tussen PRO en de VVD zal moeten worden overbrugd, met name op het gebied van betaalbaarheid bij wonen en de sociaaleconomische agenda. Daarnaast zal op de progressieve-conservatieve-as tussen PRO en D66 aan de ene kant en DENK aan de andere kant ook de nodige spanning zijn. Zo werd het Regenboogakkoord niet ondertekend door DENK en dat hebben we ook wel gemerkt de laatste jaren in de afwezigheid op dit dossier. Het meer autoluw maken van een centrum zal ook ingewikkeld zijn met een partij die actief uitdraagt dat het de laatste vroegvroempartij zou zijn. Wanneer je in een coalitie enorme verschillen moet overbruggen, blijft er weinig energie over om met de oppositie samen te werken aan de lange termijn. We hebben afgelopen jaren gezien tot welke dynamiek dat heeft geleid. Tot slot het punt betrouwbaarheid, wat ik toch niet onbenoemd kan laten gezien het antwoord van de verkenner eerder vandaag. We hebben de afgelopen jaren maar liefst 3 wethouders Armoede gehad. Er is hiervoor geen verantwoording aan de raad afgelegd. Deze onduidelijkheid schaadt ons vertrouwen en wat ons betreft is dat voor de komende jaren niet meer acceptabel. Voorzitter, onze stad verdient een positieve toekomst met oog voor de volgende generatie. Volt gelooft in een open en eerlijke samenleving waar iedereen wordt gezien om

wie je bent, ongeacht je afkomst. Europa en Rotterdam moeten plekken zijn waar iedereen kansen heeft. Volt zal zich vol energie inzetten voor een betaalbare bruisende stad voor starters, studenten en gezinnen, voor een eerlijke stad waar niemand meer buiten slaapt en een sterke stad en haven voor de toekomst. We zullen ons laten inspireren door andere steden in Europa en over onze stads- en landsgrenzen heen blijven kijken. Want Europa begint in Rotterdam. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Siemons.

De heer **SIEMONS** (50plus): Dank u wel, voorzitter. Daar staat hij dan eindelijk. Ik had een serie mooie notities gemaakt, maar als eenmansfractie heb je natuurlijk heel veel aan je hoofd. Je moet veel regelen van organisatie tot kamer en noem maar op. Ik laat mooi mijn notitie liggen. Ik moet het voor zover mogelijk uit mijn hoofd doen. Maar 1 ding is wel duidelijk dat eindelijk de Partij van de Arbeid-GroenLinks, inmiddels PRO, weer terug is in de stad als grootste partij dan wel. Dat samen met D66 en de overige partijen wens ik jullie in ieder geval veel succes de komende tijd voor het smeden van iets moois. Ik heb hele mooie dingen gehoord van de VVD met betrekking tot de veiligheid en dat spreekt me natuurlijk enorm aan, ook voor de ouderen en de vrouwen in de stad. Het openbaar vervoer, wat natuurlijk haast niet meer toegankelijk is voor normale Rotterdammers, ik begrijp ook dat daar bij de PRO-mensen in ieder geval aandacht voor is. Daar hoeft ik me dan in ieder geval geen zorgen over te maken. Want ik word natuurlijk wel op mijn vingers gekeken door de oud-politieman die in de Tweede Kamer zit, daar moet ik wel voor oppassen. Maar wat me nog wel veel zorgen maakt en dat is misschien bij PRO wat minder goed in handen, dat zijn natuurlijk de zwervers die nu nog steeds langs de straat liggen. Toen ik 24 jaar geleden voor Leefbaar Rotterdam in de gemeenteraad kwam, hebben we ons werkelijk te pletter gewerkt om de drugs en alle ellende die daar in de stad leefde om speciaal met een wethouder veiligheid dat op orde te krijgen. Dat is redelijk goed gelukt, maar als ik nu kijk zoveel jaren later, dan is het niet veel beter geworden. We zullen echt de handen ineen moeten slaan om die stad weer schoon, heel en veilig te krijgen. Dat was toen de kreet en die geldt nog steeds denk ik. Dat is wel een hele opgave. Dan kom ik automatisch bij het volgende punt dat we ook natuurlijk azc's krijgen opgedrongen. Dat is natuurlijk een probleem, want we stikken al van de ellende en hoe gaan we dat allemaal managen? Het is een grote opgave. Wij zijn in ieder geval angstig dat we dadelijk weer 1.600 extra bewoners krijgen die zeker geen onderdak hebben, daar moet voor gezorgd worden. Ik en mijn partij maken daar toch ergens zorgen over. We hopen dat dat in goede handen zit bij PRO. Ik zou haast zeggen BRO, maar dat is heel iets anders, dat moet u weten. Ik ga eens kijken wat ik verder nog heb. Het gaat natuurlijk om de zorg voor de mensen in de stad die te wensen overlaat en hoe meer mensen je binnenkrijgt, hoe lastiger het wordt om een dokter te vinden. Bij het ziekenhuis zijn de wachtlijsten al lang, dat wordt echt een probleem. Dat is 1 van de redenen waarom wij zeggen, stop daar nu mee. Ga nu eerst zorgen dat de mensen onderdak krijgen, dat de slaapplekken daar weer zijn, ook in de nachten. Niet alleen als het slecht weer is, maar ook gewoon als het goed weer is, dat ze onderdak hebben. Dat is denk ik wel toevertrouwd aan de partijen. Met betrekking tot het verkeer en vervoer is het natuurlijk wel zo dat de stad best onbereikbaar is geworden. 's Avonds zie je heel veel files, ook die tunneltraverse is voor veel Rotterdammers een kriem. Dat was natuurlijk het stokpaardje van GroenLinks toendertijd en het was voor mij onbegrijpelijk dat Leefbaar daarin mee is gegaan. Dat is iets wat we toch maar eens opnieuw moeten gaan bekijken. Verder denk ik dat wij vooral de mensen die hier in de stad zijn ook een veilig en goed onderkomen moeten bieden en daar gaan wij denk ik in de hele raad over. We wachten in ieder geval de samenwerking van de overige partijen die nu aan zet zijn af. Dank u wel. *(Applaus.)*

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank, de heer Siemons. Het was geen maidenspeech van hem, want zoals hijzelf al aanhaalde, hij heeft natuurlijk al jaren in deze raad gezeten. Maar de complimenten zijn voor de heer Siemons.

De heer **SIEMONS** (50plus): Die 18 seconden kan ook nog wel.

De **VOORZITTER**: Dank u. Dan is het woord aan de heer Van Dijk. Dat is wel zijn maidenspeech.

De heer **VAN DIJK** (cu): Dank u wel, voorzitter. Ik begin met een voorzichtige felicitatie aan de stad. Het tij is gekeerd, de bodem is bereikt, de opkomst is hoger dan 4 jaar geleden. Als u het in getalletjes omzet, dan zijn er maar liefst 12.000 extra Rotterdammers naar de stembus gekomen. Probeert u ze maar eens in het stadhuis te krijgen. Tegelijkertijd is die groei klein en broos. Anderen hebben het ook al gezegd, hoe zorgen we ervoor dat die groei blijft en dat die opkomst volgende keer nog verder stijgt? Hoe geven we stem de komende 4 jaar aan de mensen die niet gestemd hebben? Voorzitter, wij kijken uit naar het gesprek hierover. We kijken ook uit naar het gesprek over de troosteloze wijkraadsverkiezingen, want we zijn van mening dat die de democratie geen dienst hebben bewezen. Inmiddels hebben we vandaag met D66 en Volt schriftelijke vragen daarover ingediend. Voorzitter, als ChristenUnie zijn we dankbaar dat we onze zetel hebben weten te behouden. Dat was geen vanzelfsprekendheid. We zijn blij dat we als partij de christelijke stem in Rotterdam mogen blijven vertegenwoordigen. Die verantwoordelijkheid zullen we ook komende periode met overtuiging en toewijding inzetten. Voorzitter, dan de toekomst en het advies van de verkenner. Ik moest denken aan een liedje en dat liedje dat gaat als volgt. Het is een kinderliedje. Ik ga het niet zingen, daar doe ik u geen plezier mee. Maar de wielen van de bus die draaien rond, die draaien rond. De wielen van de bus die draaien rond als de bus gaat rijden. Het ging de afgelopen tijd niet zo best met de Rotterdamse bus. De motor haperde, de tickets werden duurder en duurder en sommige passagiers maakten er een bende van. Het gevoel van onveiligheid nam toe. Steeds meer passagiers hadden geen plekje in de bus, maar ze klampten zich vast aan de bumper of ze lagen op het dak. Voorzitter, de verkenner adviseert nu om 1 van de 4 wielen van de bus te vervangen. Het Leefbaar wiel eraf en dat van PRO erop. Wat betekent dat voor de aandrijving, het klimaat in de bus en de koers van de bus? Is die wissel van dat ene wiel wel genoeg om de broodnodige verandering te brengen die nodig is om de bus op een koers te brengen, zodat we veilig, schoon, betaalbaar en een beetje comfortabel onze weg kunnen vervolgen? Voorzitter, misschien is Rotterdam meer gebaat bij een overstap van een bus naar een roeiboot. Dat doet onze stad aan het water misschien ook meer recht. Samen het water op om met meerdere roeiers de toekomst tegemoet roeien. Misschien zou het ons als stad opnieuw en ongedachte plekken kunnen brengen? De raad en de stad als roeiboot en ook daar is een liedje van. Roeien, roeien, trek aan de riemen, dan gaan we vooruit. Roeien, roeien, roeien, want wij varen uit. ChristenUnie Rotterdam kijkt ernaar uit om komende jaren met elkaar te gaan roeien en echt de krachten te bundelen als partijen in de raad die de stemmen van de stad vertolken. Of we nu wel of niet onderdeel zijn van een coalitie. Maar ook en vooral met maatschappelijke organisaties, kerken, bewoners, sociale ondernemers, die oneindig goed de weg weten in de haarvaten van de stad. Rotterdam verdient beter dan de afgelopen jaren. Voorzitter, de ware aard van Rotterdam toont zich in hoe we omgaan met de meest kwetsbaren onder ons. Daarom, ik mocht hem lenen, heb ik vanmiddag nog gecheckt bij de Pauluskerk, ga ik zo een motie indienen van 'woorden naar daken'. Want we zijn erg gecharmeerd door de inzet en het voornemen van meerdere partijen om vastgeroeste patronen te doorbreken en andere vormen van samenwerking te vinden. Vandaag hebben we met elkaar de kans om te laten zien dat het ons menens is, om dingen anders te doen. Een thema wat in de campagne breed aandacht kreeg, is de aanpak van dakloosheid. Voorzitter, de informatie, de formatie zal nog gaan duren, maar dakloosheid kan niet wachten. Dat schreven we ook al aan de verkenner. Het is misschien spannend om het nu anders te gaan doen en ja te zeggen tegen de motie die ik zo ga indienen. We kunnen zeggen dat het misschien nu niet het moment is, maar blijven we dan niet te veel vastzitten in het oude? Wij willen graag dat het anders gaat en wij geloven dat het anders kan. Dat het oplossen van dakloosheid niet is voorbehouden aan 4 partijen die een coalitie proberen te gaan vormen. Daarom de motie 'geen woorden maar daken' met het

voorstel aan de informateur direct een brede thematafel op te starten, waar we op korte termijn werken aan stadsbrede afspraken om dakloosheid uit te bannen en te zorgen dat Rotterdam weer de stad wordt waar niemand op straat hoeft te slapen. Die motie dien ik in namens het CDA, Volt en de Partij voor de Dieren. Dank u wel. (*Applaus.*)

De **VOORZITTER**: De heer Van Dijk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Geen woorden maar daken

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2026, ter bespreking van ‘Debat over de duiding van de uitslag van de verkiezingen van 18 maart 2026 en het advies van de verkenner’;

constaterende dat;

- niemand in onze stad op straat zou moeten slapen, maar er elke nacht nog mensen zijn noodgedwongen op straat slapen;
- de verkenner in haar advies van 7 april jl. heeft opgenomen dat in de gemeenteraad gezamenlijke werkgroepen ingesteld kunnen worden, om zo met elkaar aan de slag te gaan om dakloosheid aan te pakken;

overwegende dat;

- diverse partijen al met concrete ideeën zijn gekomen, zoals de VVD in hun samenwerking met de Pauluskerk¹ of Groenlinks/PvdA in hun actieplan² en deze ideeën gebundeld kunnen worden voor de aanpak van dakloosheid;
- in het verleden, bijvoorbeeld bij het Woonakkoord, vaker gebruik is gemaakt van gedeelde expertise van verschillende partijen om gezamenlijk oplossingen te bedenken;

verzoekt de informateur;

- te inventariseren welke partijen op korte termijn willen meedenken aan concrete oplossingen;
- om bij de start van de informatiefase een thematafel 'oplossen dakloosheid' op te richten met deze betrokken partijen en belangrijke samenwerkingspartners uit de stad zoals o.a. de Pauluskerk en het Stedelijk Daklozenteam (SDT);

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. G.G. van Dijk, L.P.A. Dekkers, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en Z.P. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan is nu het woord aan de heer Başoğlu.

De heer **BAŞOĞLU** (sp): Ik vind het trouwens gewoon prima als ik straks geïnterrupteerd wordt. Dat hoort erbij, tenslotte zijn we hier voor het debat. Ik ga beginnen. Rotterdammers willen een betaalbare stad. Rotterdammers willen zekerheid. Rotterdammers willen vooral geen mooie verhalen horen, maar vooral daden zien. We hebben na de laatste verkiezingen gezien dat Rotterdammers eisen dat er fors wordt ingegrepen in bijvoorbeeld de woningbouw. Volgens partijen zoals PRO moet het roer om met wonen. Er zijn felle woorden gebruikt, zoals stoppen met bouwen van penthousen voor importmiljonairs, fors meer sociaal bouwen en dat niemand in Rotterdam op straat mag slapen. Dat zijn natuurlijk mooie woorden, maar daar blijft het ook wel bij als PRO straks ook Pro-VVD wordt. De VVD heeft namelijk zelf al aangegeven dat de woningmarkt intact moet worden gehouden met vrij spel voor marktprijzen. Je zou je dan afvragen hoe deze partijen dan samen een geloofwaardige

en constructieve coalitie kunnen vormen voor betaalbaar wonen. Meewerken aan verdere afbraak van onze volkshuisvesting is immers niet constructief. Ik wil PRO nogmaals aanspreken op hun verkiezingsbeloftes. PRO heeft bijvoorbeeld ook in het verkiezingsprogramma staan dat ze als Havenstad niet willen meewerken aan internationale oorlogsmisdrijven en schendingen van het internationaal recht. Dat is nu ook een heel belangrijk onderwerp. De SP wil met klem benadrukken dat ook deze verkiezingsbelofte niet gebroken mag worden. Voorzitter, uit de stukken van de verkenner hebben partijen het erover om inwoners beter te betrekken bij de lokale democratie. Dat klinkt goed. Daar staan wij ook voor. Alleen ontstaat betrokkenheid niet door op oude voet verder te gaan of door meer verkiezingsadvertenties of dergelijke in te kopen. Wij als SP zien dat de wijken centraal moeten staan en dat de wijken echt aan zet moeten zijn. Kijk maar naar de nieuwe wijkraden. In plaats van wijk aan zet wordt het nu meer partijen aan zet. Rotterdammers moet niet alleen betrokken worden, maar echte zeggenschap hebben. Rotterdammers willen zekerheid en vooral ook een betaalbare stad. Daar is niets concreets over te lezen in de brief van de verkenner. Rotterdammers willen bijvoorbeeld bereikbaar en betaalbaar ov. Kom op, dat kunnen wij toch gewoon regelen hier? Het oplossen van de problemen is niet alleen het bouwen van woningen, maar vooral ervoor zorgen dat de betaalbare woningen komen en niet onnodig gesloopt worden. Dat is ook gewoon door ons hier te regelen. Vooral ook betaalbare zorg als het nodig is en betaalbare toegang tot de rijke cultuur van onze stad. Dit vereist investeringen en verantwoordelijkheid vanuit de gemeente in plaats van hopen dat de markt het wel oplost. Na jarenlange achteruitgang en afbraak is dit de kans om een stevig sociaal fundament te bouwen, want zonder stevig fundament stort alles in. Hoe verwachten deze partijen dat Rotterdammers zich betrokken voelen bij de lokale politiek wanneer zij moeite hebben om de huur te betalen, hun boodschappen af te rekenen en hun dagelijks leven betaalbaar te houden? Juist als mensen financieel klem zitten, groeit de afstand tot de politiek. Betrokkenheid begint dan ook niet met mooie woorden over inspraak, maar met beleid dat mensen direct meer zekerheid geeft. De SP zal een waakhond van en voor de werkende klasse blijven. In onze brief richting de verkenner hebben we duidelijk gemaakt dat de SP zich gaat inzetten voor een betaalbaar Rotterdam. Zo halen we uit de brieven dat bijna alle partijen klaar zijn met een oude en gesloten coalitiestructuur. Maar toch kiest de verkenner ervoor om een oud bestuurlijk recept te volgen en lijkt er weinig te gaan veranderen in het bestuur van Rotterdam. Rotterdammers worden daar de dupe van. Echte verandering is echt nodig voor een echt betaalbaar Rotterdam. Tot zover. *(Applaus.)*

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan tot slot de heer Isaack.

De heer **ISAACK** (bij1): Dank u wel, voorzitter. Ik wil natuurlijk allereerst iedereen bedanken die opnieuw het vertrouwen in BIJ1 Rotterdam heeft uitgesproken door op ons te stemmen. Met dat vertrouwen zullen wij uiterst zorgvuldig mee omgaan om 4 jaar lang ons geluid luid en duidelijk in deze zaal te laten klinken. Voor ons als BIJ1 laat de verkiezingsuitslag in Rotterdam een tegenstrijdig beeld zien. Enerzijds zien we dat PRO de grootste is geworden. Daar wil ik hen zeker voor feliciteren en onze complimenten uitspreken voor de campagne die ze hebben gevoerd. Aan de andere kant zien we dat extreemrechts is gegroeid in Rotterdam en ook op landelijk niveau en dat baart ons zorgen. Vooral voor de positie van veel mensen in deze stad die vaak geen stem hebben in deze zaal.

De **VOORZITTER**: De heer Buijt heeft een vraag.

De heer **BUIJT** (lr): Vervelend, het is een medium speech, maar ik vind de term extreemrechts hier niet op zijn plek. Ik vind dat u daar ook, ondanks dat het een maidenspeech is, wat van zegt.

De **VOORZITTER**: Ik meen dat het een algemene opmerking was van de heer Isaack. Het is niet gericht op een bepaalde partij.

De heer **ISAACK** (bij1): Klopt, ik heb geen specifieke partij genoemd. Als u zich aangesproken voelt, dat is aan u. Maar zoals wat de burgemeester net heeft gezegd, dat beaam ik. Mag ik door?

De **VOORZITTER**: U mag doorgaan.

De heer **ISAACK** (bij1): Dank u wel. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Dat klopt. We zien geen grote toename in het aantal mensen dat heeft gestemd in Rotterdam. We hebben nog steeds het laagste opkomstpercentage van Nederland. Deze uitslag laat opnieuw zien dat te veel Rotterdammers zich nog steeds niet gehoord of vertegenwoordigd voelen door de politiek. Wij delen als fractie de zorgen van andere partijen dat dit veel te laag is. Maar de verantwoordelijkheid ligt echt bij ons om ervoor te zorgen dat de Rotterdammers zich gehoord voelen, dat zij daadwerkelijk verbeteringen zien in hun leven. Denk aan levenskosten die weer gewoon te betalen zijn, betaalbare huren en een politiek die de Rotterdammer serieus neemt. Als de basis weer op orde is, als mensen weer kunnen leven in plaats van overleven, dan zullen mensen ook sneller weer meedoen. We zien in Rotterdam grote uitdagingen. De groeiende ongelijkheid in de samenleving, de aanhoudende woon- en dakloosheids crisis, discriminatie en hoe minderheden worden gebruikt als zondebok voor falend beleid. Een opwarmend klimaat waar nog veel te weinig mee wordt gedaan en de vraag hoe wij ons verhouden tot een wereld waarin mensenrechtenschendingen plaatsvinden zonder weerwoord. Wat betekent dat voor ons als wereldstad Rotterdam? Welke verantwoordelijkheid nemen wij om daartegen op te staan? Voor ons ligt onze kracht in de oppositie, zoals we ook in onze brief aan de formateur hebben aangegeven. Wij geloven sterk in het principe van een linkse waakhond om links scherp te houden. Wij als BIJ1 kijken ernaar uit om die rol te vervullen. Samen met andere linkse partijen in deze raad voorstellen die het leven van Rotterdammers verbeteren en bijdragen aan een rechtvaardige en gelijkwaardigere samenleving. Daarin zult u BIJ1 altijd aan uw zijde vinden. Het is onze taak om al die kritische stemmen, al die mensen die allang weten wat er misgaat in deze stad een stem te geven en daar zullen wij ons als BIJ1 altijd voor hardmaken. Dank u wel. *(Applaus.)*

De **VOORZITTER**: Dank u wel, de heer Isaack. Dan hebben we hiermee alle sprekers gehad die zich hebben aangemeld. Ik kijk rond of er nog behoefte is aan laatste woorden, veegrondes, tweede termijn. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (pro): Voorzitter, tot mijn schaamte wees de griffier mij op 2 spelfouten in de motie die ik heb ingediend. De allereerste PRO motie. Dit wilde ik natuurlijk nog wel goed doen. Sorry, mijnheer Dekkers, dit is de tweede flauw grap. Dit is de laatste keer dat ik hem maak. Maar ik zou graag de motie opnieuw willen indienen.

De **VOORZITTER**: De heer Postma heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1A. Benoeming informateur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2026 ter bespreking van agendapunt 6 "Debat over de duiding van de uitslag van de verkiezingen van 18 maart 2026 en het advies van de verkenner";

constaterende dat;

- op verzoek van het presidium de verkenner op 7 april 2026 haar rapport met de resultaten van de verkenning heeft opgeleverd;
- de verkenner adviseert dat PRO, 066, VVD en DENK starten met de onderhandelingen om te komen tot een coalitieakkoord;

- de verkenner ook adviseert hierbij een informatieproces in te richten voor bredere constructieve samenwerking met partijen in de gemeenteraad en in de stad;

overwegende dat;

- PRO als grootste partij de heer Diederik Samsom heeft benaderd en bereid heeft gevonden de volgende fase als informateur op te treden en de inhoudelijke gesprekken te begeleiden;

besluit;

- de heer Diederik Samsom aan te wijzen als informateur met als opdracht:
 - o uitvoering te geven aan het advies zoals verwoord in het verslag van de verkenner;
 - o te inventariseren op welke wijze samenwerking met overige partijen in de raad en in de stad tijdens de informatiefase kan worden vormgegeven;
 - o de gemeenteraad te informeren over de aanpak van de informatiefase, tussentijds over de voortgang en over de afronding;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.P. Postma

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Er staat een vrij cruciale naam in die goed gespeeld moet worden inderdaad en dat is in deze versie wel het geval. Dat lijkt me goed. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Niets. Dan wacht ik tot de goede motie rond gezonden is en dan stel ik voor dat we daarna ook direct overgaan tot de stemmingen. Als u nog enig beraad moet hebben met uw fractie, dan mag dat nu. We wachten tot de motie is rondgedeeld. De moties zijn rond gezonden. We hebben motie 1A en die vervangt motie 1, motie nummer 2 en motie nummer 3. We kijken of we klaar zijn. Nog 1 seconde wachten tot we het systeem aangeslingerd hebben. Voor degene die voor het eerst zitten, u kunt zo meteen inloggen en dan ook stemmen. Zorg dat u ingelogd bent. De heer Redelinghuys en de heer Isaack, wilt u inloggen? Dan kunnen wij overgaan tot de stemmingen. De heer Buijt heeft nog een vraag.

De heer **BUIJT** (lr): Stemverklaring moet je nu doen of dadelijk?

De **VOORZITTER**: Nee, dat mag nu. Excuus, u heeft gelijk.

De heer **BUIJT** (lr): Motie 1. Wij zijn het met het advies van de verkenner niet eens. Wij vinden dat er wel 2 mogelijke coalities onderzocht hadden moeten worden. Wij zijn zeer sceptisch over de tweede bullet, maar dat zullen we dan dadelijk in het proces zien. Aan de andere kant willen we ook het proces niet vertragen en willen wij gewoon dat het nu zo snel mogelijk gaat. Wij zullen hier wel voorstemmen, maar dat betekent niet dat we met alle constatering en overwegingen in de motie eens zijn. Maar we willen gewoon dat het proces doorgaat en we gaan daar niet tegenstemmen. Maar wel met de bedenkingen die ik gemaakt heb.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog andere leden die een stemverklaring wensen? Dat is niet het geval. Dan gaan we nu echt over tot stemmingen.

Motie 1A. Benoeming informateur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 april 2026 ter bespreking van agendapunt 6 "Debat over de duiding van de uitslag van de verkiezingen van 18 maart 2026 en het advies van de verkenner";

constaterende dat;

- op verzoek van het presidium de verkenner op 7 april 2026 haar rapport met de resultaten van de verkenning heeft opgeleverd;
- de verkenner adviseert dat PRO, 066, VVD en DENK starten met de onderhandelingen om te komen tot een coalitieakkoord;
- de verkenner ook adviseert hierbij een informatieproces in te richten voor bredere constructieve samenwerking met partijen in de gemeenteraad en in de stad;

overwegende dat;

- PRO als grootste partij de heer Diederik Samsom heeft benaderd en bereid heeft gevonden de volgende fase als informateur op te treden en de inhoudelijke gesprekken te begeleiden;

besluit;

- de heer Diederik Samsom aan te wijzen als informateur met als opdracht:
 - o uitvoering te geven aan het advies zoals verwoord in het verslag van de verkenner;
 - o te inventariseren op welke wijze samenwerking met overige partijen in de raad en in de stad tijdens de informatiefase kan worden vormgegeven;
 - o de gemeenteraad te informeren over de aanpak van de informatiefase, tussentijds over de voortgang en over de afronding;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.P. Postma

De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Blijvende aandacht voor de opkomst'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'Geen woorden maar daken'. De motie is met 34 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Leefbaar Rotterdam.

7. Sluiting

De **VOORZITTER**: Hiermee zijn wij aan het einde gekomen van deze raadsvergadering. Hartelijk dank voor al uw bijdragen en ook zo meteen aan de partijen die aan de slag gaan, samen met de zojuist benoemde informateur. Ik sluit deze vergadering.

(De vergadering is gesloten.)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	557
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 8 april 2026	557
Het voorstel tot benoeming van een voorzitter voor de commissie Zorg & Cultuur	558
Het voorstel tot naamswijziging fractie GroenLinks-PvdA	558
Toelichting door de verkenner op het proces en gelegenheid tot het stellen van vragen aan de verkenner.	558
Debat over de duiding van de uitslag van de verkiezingen van 18 maart 2026 en het advies van de verkenner.	566
Sluiting	589

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 21 mei 2026.

De griffier,

De voorzitter,

